

374.141

ว242ก

6.2

การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล
ผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ

ปริญญานิพนธ์

ของ

วรรณี เทพพิพิธ

//

-7 เม.ย. 2541

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษา
มีนาคม 2541
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศึกษา

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์เชียรศรี วิวิธศิริ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสวิมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่... 13 ...เดือน... สิงหาคม... พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ความกรุณายิ่งของ รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย กรรมการที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์เชียรศรี วิวิธสิริ ซึ่งได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า และได้ให้คำแนะนำในการทำปริญญานิพนธ์อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ นางวิลาวัณย์ ศรีศิลป์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ นายเรืองเวทย์ แสงรัตน และนายสถิตย์ วงษาดี ที่กรุณาตรวจแก้แบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามเนื้อหา และให้คำแนะนำปรึกษาหาแนวทางการศึกษาวิจัยจนสำเร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ และครูประจำกลุ่มทางไกลทุกท่าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณเพื่อน ๆ น้อง ๆ และผู้ใกล้ชิดทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายนิกร จุติกิติ์เดชา และเด็กชายรณกร จุติกิติ์เดชา ที่เป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ตลอดระยะเวลาการศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณค่าแห่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ แต่คุณแม่แก้ว เทพพิพิธ และครูอาจารย์ ที่เป็นผู้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ความสามารถ และชี้แนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้ามาโดยตลอด

วรรณิ เทพพิพิธ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการศึกษา	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	การศึกษาทางไกล	10
	การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ	13
	เทคโนโลยีสื่อสารทางไกลผ่านดาวเทียม	25
	การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	25
	ดาวเทียมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ	41
	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	43
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
	สมมุติฐานการวิจัย	51
3	วิธีดำเนินการวิจัย	52
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	54
	การสร้างเครื่องมือ	55
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
	การวิเคราะห์ข้อมูล	56
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	59
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครู ประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	61

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการปฏิบัติงาน ของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	68
ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	75
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
ความมุ่งหมายของการวิจัย	78
ความสำคัญของการวิจัย	78
สมมุติฐานการวิจัย	78
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	79
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	79
การสร้างเครื่องมือ	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	81
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
การอภิปรายผล	83
ข้อเสนอแนะ	88
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	96
ภาคผนวก ข. หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม	98
ภาคผนวก ค. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	103
ประวัติย่อของผู้วิจัย	114

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกคุณลักษณะสถานภาพส่วนตัว	59
2 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้าน	61
3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการเตรียมการของครูโดยรวมและเป็นรายข้อ	62
4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน ด้านการเตรียมตัวนักศึกษาโดยรวมและเป็นรายข้อ	64
5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน ด้านปฏิบัติการพบกลุ่มโดยรวมและเป็นรายข้อ	66
6 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้าน	68
7 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจำแนกตามอายุ	69
8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการเตรียมการของครู จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่	70
9 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำแนกตามระดับการศึกษา	71
10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่	72
11 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำแนกตามประสบการณ์การสอนทางไกล	73

12	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำแนกตามเคยรับการอบรมการจัด การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หรือไม่เคยรับการอบรม โดยรวมและ รายด้าน	74
13	ค่าความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำ กลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	75

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ตารางข้อมูลจุดติดตั้งชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม แยกสังกัดศูนย์การศึกษา ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ	18
2 แผนภูมิการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	22
3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	35
4 การสอนแบบบูรณาการ	39

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศได้รับการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันการสื่อสารได้ก้าวสู่ยุคดาวเทียม ทำให้การติดต่อเชื่อมโยงเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง หลายประเทศประสบผลสำเร็จในการนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านดาวเทียม มาใช้ในการจัดการศึกษา ประเทศไทยได้มีการส่งดาวเทียมสื่อสารแห่งชาติขึ้นสู่วงโคจรในปี 2536 โดยได้รับพระราชทานชื่อจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ว่า "ดาวเทียมไทยคม" ดาวเทียมสื่อสารดวงนี้สามารถให้บริการทั้งด้านวิทยุโทรทัศน์ และการสื่อสารข้อมูล นอกจากนี้ ดาวเทียมไทยคมยังสามารถพัฒนาระบบการเผยแพร่ภาพทางโทรทัศน์แบบใหม่ที่เรียกว่า ระบบส่งตรงถึงบ้าน หรือระบบดีทีเอช (DTH) ซึ่งทำให้สามารถส่งรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมไปยังทุกพื้นที่ของประเทศไทยได้หากมีเครื่องรับสัญญาณดาวเทียมในระบบนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 1)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2537 เห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เค ยู แบนด์ 1 ช่อง ให้ออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา โดยไม่มีโฆษณาตลอด 24 ชั่วโมง

รัฐได้กำหนดนโยบายอย่างชัดเจนให้มีการขยายโอกาสทางการศึกษา จากที่มีการศึกษาภาคบังคับเพียง 6 ปี เป็นส่งเสริมให้คนไทยทุกคนมีการศึกษาเบื้องต้นอย่างน้อย 9 ปี การศึกษา ในระบบโรงเรียน ต้องพยายามให้เยาวชนได้มีความรู้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำหรับการศึกษานอก ระบบโรงเรียนก็ต้องสนับสนุนให้ประชาชนวัยแรงงานที่จบการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาได้พัฒนาคุณภาพ โดยการศึกษาคือจากการเรียนภาคค่ำ การเรียนทางไกลและการเรียนด้วยตนเองจนจบการศึกษาในระบบมัธยมศึกษาตอนต้น การที่รัฐเร่งรัดขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างรวดเร็วสำหรับ กลุ่มประชากรนี้แล้ว คนนี้ความสำเร็จในการดำเนินงานก็ขึ้นอยู่กับผู้นำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษามาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพขึ้น สถานศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียนสามารถใช้ รายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมมาช่วยในการดำเนินการตามนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาได้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ม.ป.ป. : 79)

กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักถึงการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านดาวเทียมมาใช้ในการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้เท่าเทียมกัน จึงมอบหมายให้กรมการศึกษานอกโรงเรียน พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อขยายบริการทางการ

ศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงโดยเน้นการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กแรงงานความรู้ต่ำในสถานประกอบการและแหล่งอุตสาหกรรมทั่วประเทศ นอกจากนี้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมยังมุ่งเน้นที่จะพัฒนาความเสมอภาคในคุณภาพและมาตรฐาน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 3)

กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และได้ประกาศจัดตั้ง "ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม" เป็นสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการ และประสานงานเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมครอบคลุมการบริการทางการศึกษา 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. การศึกษาทางไกลตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน
2. การศึกษาในระบบโรงเรียน โดยเน้นวิชาที่ยากและขาดแคลนครู อาจารย์
3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารและการศึกษาที่ส่งเสริมการ
4. พัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วไป

รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ช่องการศึกษา 11 เริ่มทดลอง ออกอากาศเป็นครั้งแรก โดยถือฤกษ์ในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2537 เป็นวันออกอากาศ พื้นที่รับชมรายการได้เลือก 9 อำเภอใน จังหวัดเชียงใหม่เป็นจุดทดลอง จากผลการทดลองในครั้งนั้นทำให้ได้ข้อมูลด้านการรับสัญญาณภาพ และเสียงที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงทางด้านเทคนิค และพบว่าผู้ชมส่วนใหญ่พึงพอใจในรูปแบบ การศึกษาทางไกลที่นำเสนอค่อนข้างมาก หลังการทดลองออกอากาศเป็นปฐมฤกษ์ในการเปิดสถานีในครั้งนี้แล้ว โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมก็ได้ดำเนินการตามโครงการตลอดมาจนถึง ปัจจุบัน (ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม. 2538 : 2)

จังหวัดศรีสะเกษ ได้เข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นครั้งแรก เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2538 โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดจุดติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมชุดแรกที่โรงเรียนสตรีสิริเกศ ตำบลเมืองใต้ อำเภอเมืองศรีสะเกษ โดยได้รับสนับสนุนชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมจากมูลนิธิไทยคม การดำเนินการออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในช่วงเวลาที่ติดตั้งอุปกรณ์ชุดนี้ (เดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2538) เป็นการทดลองโครงการ "เติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย" โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน มูลนิธิไทยคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกรมสามัญศึกษาได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อม สำหรับนักเรียนนักศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ต้องการจะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ผลการทดลองพบว่าเป็นที่พอใจของสถานศึกษา ครูผู้สอน และ

นักเรียน นักศึกษา โดยขอให้มีการจัดตั้งอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

และในปีงบประมาณ 2539 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นค่าจัดซื้ออุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมในระบบ Digital DTH หรือ Direct To Home จำนวน 133 ชุด ประกอบด้วย

1. จานรับสัญญาณดาวเทียม (Dish Antenna) พร้อมอุปกรณ์รับและปรับคลื่นสัญญาณ (Low Noise Block and Feedhorn = LNBF)
2. เครื่องรับและถอดรหัสสัญญาณ (Integrated Receive and Decoder = IRD)
3. เครื่องรับโทรทัศน์ขนาด 20 นิ้ว

นอกจากนั้น ได้รับการสนับสนุนชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมอีก จำนวน 25 ชุด ซึ่งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ได้จัดสรรติดตั้งที่ศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ / กิ่งอำเภอทุกแห่ง

ปรากฏว่าหน่วยงานและสถานศึกษาจำนวนมากให้ความสนใจและสมัครเข้าร่วมโครงการเกินกว่าจำนวนอุปกรณ์ที่ได้รับจัดสรร จึงได้ดำเนินการคัดเลือกหน่วยงานและสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป็นจุดติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม ตามเกณฑ์การคัดเลือกจุดติดตั้งที่ กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด คือ

1. เป็นสถานที่ที่สามารถให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายในโรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา
2. เป็นสถานที่พบกลุ่มนักศึกษาทางไกล และมีนักศึกษามาพบกลุ่มเป็นประจำ
3. เป็นสถานที่เปิดให้ประชาชนมาใช้บริการได้สะดวก และเป็นสถานที่ที่ประชาชนมาใช้บริการเป็นประจำ
4. มีอาคารที่พร้อมให้บริการและมีความปลอดภัยในการดูแลรักษา ดูแลอุปกรณ์รับสัญญาณ พร้อมผู้ดูแลรักษาเป็นประจำ
5. อยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกลและด้อยโอกาส

ปีงบประมาณ 2540 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม จำนวน 220 ชุด โดยจัดสรรให้หน่วยงาน/สถานศึกษาต่าง ๆ / เนื่องจากการเรียนการสอนในระบบการ ศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นเรื่องใหม่ การจัดการเรียนการสอน จะมีประสิทธิภาพและได้ผลดีนั้น ครูประจำกลุ่มเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง กล่าวคือ ครูประจำกลุ่มเป็นผู้ที่มีความสนใจ เอาใจใส่ในการจัดการเรียนการสอน ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง มีความเสียสละ ตั้งใจ เอาใจใส่ มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาเทคนิคการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพตลอดเวลา เพื่อให้นักศึกษาในกลุ่มที่รับผิดชอบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี และประสบความสำเร็จในการเรียนทุกคน การพบกลุ่มการ

ศึกษาทางไกลดาวเทียม เป็นกระบวนการนำเทคโนโลยีดาวเทียมมาผสมผสานกับสื่อชุดวิชา และสื่ออื่น ๆ ในลักษณะสื่อประสมบูรณาการเข้าด้วยกัน และมีความแตกต่างจากวิธีการดำเนินงานกลุ่มการศึกษาโดยทั่วไป ซึ่งการดำเนินงานพบกลุ่มทางไกลผ่านดาวเทียมให้มีประสิทธิภาพ ครูประจำกลุ่มควรจะได้มีความรู้ ความเข้าใจในการเรียนการสอน การวางแผน การพบกลุ่ม ตลอดจนการใช้สื่อในการเรียนการสอนโดยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการจัดรูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษาทางไกล และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียมให้มีคุณภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของจังหวัดศรีสะเกษ ตามตัวแปร ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนทางไกล และการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลของการศึกษาครั้งนี้เป็นแนวทางในการจัดรูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
2. เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาประยุกต์ในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้มีคุณภาพต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังกล่าวที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการของครู ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา และด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม

2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 2/2540 รวม 21 อำเภอ จำนวน 622 คน

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากกลุ่มประชากรข้อ 2 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan (พวงรัตน์ มณีรัตน์. 2531 : 314 ; อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 240 คน โดยวิธีการสุ่มตามระดับชั้น (Stratified random sampling) คือ เรียงลำดับขนาดอำเภอตามจำนวนประชากรตั้งแต่มากไปหาน้อย แล้วสุ่มตัวอย่างอำเภอจำนวน 10 อำเภอ ตามลำดับหมายเลขที่เป็นเลขคู่ ได้แก่ อำเภอเมืองศรีสะเกษ อุทุมพรพิสัย ขุนหาญ โนนคูณ ภูสิงห์ ยางชุมน้อย ศรีรัตนะ ราษีไศล พยุห์ เมืองจันทร์ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 273 คน ซึ่งมากกว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan จำนวน 33 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพส่วนตัวของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ

4.1.1 เพศ

- 1) เพศชาย
- 2) เพศหญิง

4.1.2 อายุ

- 1) ไม่เกิน 35 ปี
- 2) 35 - 50 ปี
- 3) มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

4.1.3 ระดับการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรี
- 3) สูงกว่าปริญญาตรี

4.1.4 ประสบการณ์การสอนทางไกล

- 1) น้อยกว่า 2 ปี

2) 2-4 ปี

3) มากกว่า 4 ปี

4.1.5 การอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

1) เคย

2) ไม่เคย

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

4.2.1 ปัญหาด้านการเตรียมการของครู

4.2.2 ปัญหาด้านการเตรียมตัวของนักศึกษา

4.2.3 ปัญหาด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ ใน 3 ด้าน คือ

1.1 ปัญหาด้านการเตรียมการของครู หมายถึง ข้อขัดข้องเกี่ยวกับการตรวจสอบจำนวนนักศึกษาและหมวดวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียน ศึกษาและตรวจสอบหมวดวิชาที่ออกอากาศ ศึกษาสรุปย่อรายการโทรทัศน์

1.2 ปัญหาด้านการเตรียมตัวนักศึกษา หมายถึง ข้อขัดข้องเกี่ยวกับมอบหมายให้นักศึกษาศึกษาเอกสารชุดวิชาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง จัดทำแผนการพบกลุ่มรายสัปดาห์ ประชุมนิเทศนักศึกษาเพื่อชี้แจงกระบวนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และจัดทำแผนการพบกลุ่มประจำภาคเรียน

1.3 ปัญหาด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม หมายถึง ข้อขัดข้องเกี่ยวกับการประสานงานวิทยากร จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ในการสอน การพบกลุ่ม และการประเมินผล

2. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล หมายถึง ผู้ที่ผ่านการอบรมเป็นครูประจำกลุ่มตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียน มีหน้าที่หลักในการจัดกลุ่มผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่ม พบกลุ่ม ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางการเรียน จัดการสอนและดำเนินการวัดผล (ระหว่างภาค) โดยวิธีเรียนแบบทางไกล ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ทั้งเพศชาย เพศหญิง

3. การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่นำเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านดาวเทียมมาบูรณาการกับสิ่งอื่น ๆ ในลักษณะสื่อประสม เพื่อให้การจัดการ ศึกษาเป็นไปอย่างกว้างขวางและทั่วถึงโดยได้รับความรู้จากผู้ที่มีความชำนาญการ

ในมาตรฐานเดียวกัน

4. จุดติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม หมายถึง สถานที่ติดตั้งชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด และเป็นสถานที่ที่ติดตั้งชุดอุปกรณ์เพื่อจัดการเรียนการสอนและให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมาย

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำเสนอตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดที่จะนำเสนอ ดังนี้

1. การศึกษาทางไกล

1.1 ความหมายของการศึกษาทางไกล

1.2 ปรัชญาการศึกษาทางไกล

1.3 ข้อดีและข้อเสียของการศึกษาทางไกล

1.4 ประวัติการจัดการศึกษาทางไกลในประเทศไทยและต่างประเทศ

2. การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ

3. เทคโนโลยีสื่อสารผ่านดาวเทียม

4. การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

5. ดาวเทียมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ

6. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทางไกล

ความหมายการศึกษาทางไกล (Distance Education) ซึ่งมีนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องได้ให้คำหมายดังต่อไปนี้

ทวีป อภิสิทธิ์ (2528:1) กล่าวว่า สื่อที่ใช้ในการจัดการศึกษาทางไกลประกอบด้วยเครื่องมืออุปกรณ์หลากหลาย เช่น ในรูปของวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ หรือสิ่งพิมพ์ที่ส่งผ่านทางไปรษณีย์

วิจิตร ศรีสอาน (2529 : 5 - 7) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนทางไกล (Distance Learning) ว่า หมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียน แต่อาศัยสื่อประสมอันได้แก่ สื่อทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และการสอนเสริม รวมทั้งศูนย์บริการการศึกษาเป็นหลัก โดยมุ่งให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ นอกจากนี้ ยังให้ความหมายการสอนทางไกลว่า หมายถึง การสอนที่ผู้เรียนผู้สอนอยู่ไกลกันแต่สามารถมีกิจกรรมการสอนร่วมกันได้โดยอาศัยสื่อประสมเป็นสื่อการสอน

วิจิตร ภักดิ์รัตน์ (2530 : 30) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลว่า หมายถึง การศึกษาที่มีระยะทางระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โดยผู้เรียนกับผู้สอนอยู่คนละที่ไม่ว่าไกลหรือใกล้กัน

วิรัช กุมพมาศ (2532:10) อธิตอธิบายกิจกรรมการศึกษาทางไกลว่า ได้กล่าวถึง หลักการของการศึกษาทางไกลว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนจำนวนมากได้ศึกษาด้วยตนเอง

เชียรศรี วิวัชร (2535:27) ได้กล่าวถึงการศึกษาทางไกลในแง่ของการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนว่า เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองอย่างอิสระโดยไม่ต้องติดต่อกับผู้สอนโดยตรง ทำกิจกรรมการเรียนการสอนโดยอาศัยสื่อต่าง ๆ กันเองไม่ต้องมานั่งเผชิญหน้ากันในห้องเรียน ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ไกลกันในด้านระยะทาง ไม่เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และห่างไกลกันในเรื่องของระยะเวลา คือ เวลาสอนและเวลาเรียน คนละเวลาไม่ตรงกัน การศึกษาทางไกลเป็นการศึกษาที่ยึดหลักการผสมผสานระหว่างสังคม การเรียนรู้และสังคมเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้าด้วยกัน โดยการเรียนการสอนจะอาศัยสื่อเป็นสำคัญ

เสาวนีย์ เลวลย์ (2536:37) กล่าวว่า การศึกษาทางไกลเดิมเรียกว่าการศึกษา นอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้พัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อนการมีกรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยใช้วิธีสอนทางวิทยุกระจายเสียง ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากเอกสารการสอนและพบกับครูประจำกลุ่ม

สนอง ฉินนานนท์ (2537:17) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลว่า เป็น กิจกรรมการเรียนสำหรับผู้ที่ไม่สามารถเข้าเรียนในชั้นเรียนตามปกติ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะเหตุผลทางภูมิศาสตร์ หรือเหตุผลทางเศรษฐกิจก็ตามการเรียนการสอนลักษณะนี้ผู้สอนกับผู้เรียนแยกห่างกัน แต่ก็มีความสัมพันธ์โดยผ่านสื่อการเรียนการสอน การเรียนโดยใช้สื่อการเรียนทางไกลนั้น ใช้สื่อในลักษณะสื่อประสม (Multimedia) ได้แก่สื่อเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น รายการวิทยุ โทรทัศน์ เทปเสียง วิดิทัศน์ และคอมพิวเตอร์

วิจิตร ศรีสอาน. (ชัยกุล ถนอมสิงห์. 2538 : 7 ; อ้างอิงมาจาก วิจิตร ศรีสอาน. 2537) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลว่า เป็นการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียนแต่อาศัยสื่อประสม ได้แก่ สื่อทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริม รวมทั้งศูนย์บริการการศึกษาเป็นหลัก มุ่งให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองที่บ้าน โดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนตามปกติ

บุค และพริวิน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 ; อ้างอิงมาจากพริวิน 2538) กล่าวถึง การศึกษาทางไกลว่า เป็นกิจกรรมการเรียนที่สถาบันจัดให้ผู้เรียนที่ไม่สามารถเข้า

เรียนในชั้นเรียนที่มีการสอนตามปกติ โดยการจัดวิธีเรียนให้ผสมผสานกับทรัพยากร รูปแบบของทรัพยากร ประกอบด้วย เอกสารสิ่งพิมพ์ สื่อทัศนูปกรณ์ และสื่อคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้เรียนอาจจะใช้สื่อเฉพาะตนหรือเฉพาะกลุ่ม

สรุปความหมายของการศึกษาทางไกลได้ว่า เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดสำหรับผู้ไม่สามารถเข้าเรียนในชั้นเรียนปกติได้ เป็นการเรียนการสอนแบบไม่มีชั้นเรียน แต่อาศัยสื่อต่าง ๆ ที่เรียกว่าสื่อประสม ได้แก่ เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อทัศนูปกรณ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ปรัชญาการศึกษาทางไกล

ปรัชญาการศึกษาทางไกลสามารถสรุปเป็นสาระสำคัญ ดังนี้ (สนอง ฉินนาคนท์. 2538 : 62)

1) สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ หมายความว่า " การที่บุคคลจะดำรงตนอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ได้อย่างมีความสุขและประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ การศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการดำรงชีวิตที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัย 4 คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านวัตถุ การศึกษาจึงจำเป็นต้องสนองตอบต่อความต้องการของสังคม และบุคคลทุกเพศทุกวัย การศึกษาแบบนี้จึงต้องยึดแนวทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิต"

2) การศึกษาตลอดชีวิต แนวความคิดที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษามากที่สุดแห่งหนึ่งในปัจจุบัน คือ แนวความคิดเรื่อง "การศึกษาตลอดชีวิต" ซึ่งถือเป็นกระบวนการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของคน การศึกษาตามแนวคิดนี้ จะต้องสนองตอบต่อความต้องการของสังคม และบุคคลทุกเพศทุกวัย โดยจะต้องมีรูปแบบวิธีการศึกษาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เยาว์ และผู้ใหญ่ ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ผลของการยึดแนวความคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตเป็นหลักในการศึกษาทำให้เกิดการขยายขอบเขต และแนวทางการศึกษาซึ่งเป็นที่รู้จักกัน คือ "การจัดการศึกษาระบบเปิด" (Open Education) ที่ใช้ "ระบบการสอนทางไกล" (Distance Education)

3) การศึกษาระบบเปิด คือ การศึกษา "ขยายวง" ที่มุ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนโดยการขยายโอกาสทางการศึกษาไปสู่กลุ่มด้อยโอกาส เป็นระบบที่ช่วยให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรม ให้โอกาสทางการศึกษาในลักษณะ "ใครใคร่เรียนเรียน"

4) การศึกษาระบบเปิดโดยใช้ระบบการสอนทางไกล ในปัจจุบันเทคโนโลยีทางการศึกษาในรูปของสื่อประสม ได้ก่อให้เกิดการศึกษาระบบเปิดที่ใช้วิธี "การเรียนการสอน

ทางไกล' ซึ่งหมายถึง ระบบการสอนที่ไม่มีชั้นเรียน แต่อาศัยสื่อประสม ได้แก่ สื่อเอกสาร การสอนที่ส่งทางไปรษณีย์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งสื่อบุคคล

ข้อดีและข้อเสียของการศึกษาทางไกล

นพมาศ ชีวเวดิน (2538 : 3) ได้กล่าวถึง ข้อดีและข้อเสียของการศึกษาทางไกลไว้สรุปได้ดังนี้

1) ข้อดีของการศึกษาทางไกล

- สามารถที่จะขยายงานการเรียนการสอนไปได้กว้าง
- ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาน้อย
- ทำให้ผู้ที่อยู่ห่างไกล เช่น ชนบท มีโอกาสสัมผัสผู้เชี่ยวชาญในการสอนและระบบการสอนที่ควบคุมคุณภาพจากศูนย์กลาง

2) ข้อเสียของการศึกษาทางไกล

- ประเทศที่ยากจนหาอุปกรณ์ที่จะรับสื่อที่ส่งมาลำบาก
- ค่าเฉลี่ยของมาตรการการเรียนรู้น้อยลง

ชัยยศ อิ่มสุวรรณ (2538 : 53) กล่าวถึงข้อดีของการศึกษาทางไกลว่า .. เป็นของดี เป็นเทคโนโลยีทางสังคม ผู้ที่รู้จักใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและชุมชน ตลอดจนสังคมของ เรานั้นจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกปัจจุบันได้อย่างมีความสุข ...

ประวัติการจัดการศึกษาทางไกลในประเทศไทย

เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศไทย ประชาชนส่วนใหญ่ ประมาณ 80 % อาศัยอยู่ในชนบททำให้มีโอกาสได้รับการศึกษา และได้รับข่าวสารข้อมูล น้อยอันเนื่องมาจากแหล่งความรู้ที่จะให้บริการทางการศึกษาและข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ นั้น มักมีอยู่เฉพาะตัวเมืองเท่านั้น ดังนั้น ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจึงเกิดแก่ประชาชนเหล่านั้นมากขึ้น (ศุภร ศรีแสน. 2521 : 70)

ประเทศไทยได้นำระบบการศึกษาทางไกลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรช่วง พ.ศ. 2498-2515 ซึ่งเป็นยุคที่ประเทศไทยขาดแคลนครูที่มีคุณภาพ กรมการฝึกหัดครูได้ร่วมมือกับครูสภาและสถานีวิทยุการศึกษาจัดรายการครูทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุออกอากาศ บทเรียนทางวิทยุสำหรับครู และได้ร่วมกันจัดทำ เอกสารประกอบการบรรยาย ส่งให้ครูทั่วประเทศใช้คู่กับรายการวิทยุกระจายเสียง เรียกว่า บทเรียน วิทยุโรงเรียน ออกอากาศตั้งแต่ พ.ศ. 2500 วิชาที่ออกอากาศ ได้แก่ วิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เป็นสื่อหรือ

อุปกรณ์การสอนที่ช่วยให้ครูในต่างจังหวัดและชนบทที่ห่างไกลได้เป็นอย่างดีสำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน ก็ได้มีการจัดทำโครงการตั้งแต่ พ.ศ. 2518 ให้แก่นักศึกษาผู้ใหญ่ ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองจากสิ่งพิมพ์ และรายการวิทยุ ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย (สุนทร พรหมวัฒน์พงษ์. 2538 : 59)

การจัดการศึกษาทางไกลในต่างประเทศ

วิเชียร ประดับการ (2529 : 23 - 27) ได้ศึกษาค้นคว้าการจัดการศึกษาทางไกลในต่างประเทศ พบว่าการใช้วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่นำมาใช้เพื่อการศึกษาได้ดีที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนประเภทอื่น ดังตัวอย่างการใช้วิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาในบางประเทศ ได้แก่

ประเทศสหรัฐอเมริกา ดำเนินการจัดกิจกรรมวิทยุกระจายเสียงโดยเอกชนแต่อยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการกลาง หรือ F.C.C. (Federal Communication) สหรัฐอเมริกาส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ที่อยู่ตามชนานเมือง และในชนบทห่างไกลโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะวางรากฐานการศึกษาผู้ใหญ่เพื่อที่จะได้เรียนระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีระดับต่าง ๆ ตลอดจนให้บริการแก่คนพิการประเภทต่าง ๆ ด้วย

ประเทศโคลัมเบีย จัดการศึกษาทางไกลให้กับครูประถมศึกษาที่ทำการสอนชนบท ในลักษณะให้การฝึกอบรมระหว่างประจำการ (Inservice Training) โดยใช้สื่อทางไกลประเภทวิทยุ เอกสาร ตำราเรียน เทปคาสเซ็ท การสื่อสารทางไปรษณีย์ และคิวเตอร์ มหาวิทยาลัยจัดให้มีศูนย์การเรียนทางไกลของภาค 5 ศูนย์ มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ ๆ ละ 8 คน ทำหน้าที่จัดกลุ่มผู้เรียน ออกไปพบกลุ่ม จูงใจผู้เรียน มีผู้นำกลุ่มให้ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จากสถิติปี พ.ศ. 2523 มีผู้เรียนด้วยวิธีนี้ ประมาณ 70,000 คน

ประเทศออสเตรเลีย กิจกรรมวิทยุกระจายเสียงเป็นสถานีของเอกชนทั้งหมดแต่ทุกสถานีอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลประเทศออสเตรเลีย เริ่มใช้วิทยุประกอบการสอนในปี พ.ศ. 2467 แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ภายหลังในปี พ.ศ. 2476 ได้จัดตั้งสถานีวิทยุโรงเรียนขึ้นในรัฐนิวเซาท์เวลส์และรัฐอื่น ๆ วิทยุเพื่อการศึกษาของประเทศออสเตรเลียก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ มีเนื้อหาต่าง ๆ เช่น ดนตรี ข่าว บันเทิง เรื่องเบาสมอง รายการเด็ก สารคดี ศาสนา กีฬา และรายการสำหรับชนบท มีสถานีวิทยุกระจายเสียงภายในประเทศ รวมทั้งสิ้น 247 สถานี ในจำนวนนี้เป็นสถานีที่ให้การศึกษากว้างไปถึง 112 สถานี

ประเทศญี่ปุ่น การกระจายเสียงเริ่มในปี พ.ศ. 2471 นับเป็นชาติแรกในเอเชียโดยดำเนินงานเป็น 2 ระบบ คือ

(1) ระบบที่ดำเนินการโดยเอกชน แต่ไม่มีการโฆษณาใด ๆ ของ เอ็น เอช เค (Nippon House Nyokai = NNK) มีรายได้จากค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการมีเครื่องรับโทรทัศน์ และระบบกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ของประเทศได้ถึง 98.4 % เสนอรายการเน้นหนักในด้านการศึกษาถึง 85 % เนื้อหารายการเกี่ยวกับวัฒนธรรม 50 % ส่งเสริมความรู้ 29 % ข่าว 11 % และการศึกษา 10 %

(2) รายการเพื่อการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา นอกจากนี้ยังมีรายการวิทยุสำหรับเรียนทางไปรษณีย์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษาอีกด้วย

การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินงานจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อขยายบริการทางการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายอย่างกว้างขวางและทั่วถึง รวมทั้งเร่งรัดการขยายการศึกษาพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตามนโยบายของรัฐบาล โดยเน้นการจัดการศึกษาทางไกลแก่เด็กเยาวชนและประชาชนผู้ขาดโอกาสในพื้นที่ยากจน แร่งงานความรู้ต่ำในสถานประกอบการและแหล่งอุตสาหกรรมทั่วประเทศ นอกจากนี้ การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมยังมุ่งเน้นที่จะพัฒนาความเสมอภาคในคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในเมืองและโรงเรียนในชนบท

การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในจังหวัดศรีสะเกษ ได้ดำเนินการครั้งแรกเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2538 โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้กำหนดจุดติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมชุดแรกที่ โรงเรียนสตรีสิริเกศ ตำบลเมืองใต้ อำเภอเมืองศรีสะเกษ เป็นการทดลองโครงการ "เติมความรู้มุ่งสู่มหาวิทยาลัย" โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน มูลนิธิไทยคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกรมสามัญศึกษาได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ผลการทดลองพบว่าเป็นที่พอใจของสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน นักศึกษา ในปีงบประมาณ 2539 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นค่าจัดซื้ออุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมในระบบ (Digital DTH หรือ Direct To Home) จำนวน 133 ชุด และได้รับงบประมาณการจัดซื้ออุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมจากมูลนิธิไทยคมอีก จำนวน 25 ชุด ต่อมาในปีงบประมาณ 2540 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม จำนวน 220 ชุด ปรากฏว่าหน่วยงานและสถานศึกษาจำนวนมากให้ความสนใจและสมัครเข้าร่วมโครงการเกินกว่าจำนวนอุปกรณ์ที่ได้รับการจัดสรร จึงได้ดำเนินการคัดเลือกหน่วยงานและสถานศึกษาเพื่อเป็นจุดติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม ตามเกณฑ์การคัดเลือกจุดติดตั้งที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

1. เป้าหมายการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

เป้าหมายในการจัดการศึกษาทางไกลโดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพของประชาชนที่ได้รับการศึกษาที่เหมาะสมอย่างทั่วถึง โดยมีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงในคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน
- 2) เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเลือกกับการศึกษาที่เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนของตนเองได้อย่างอิสระ
- 3) เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาให้เหมาะสมและมีประโยชน์ต่อประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
- 4) เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลของประเทศให้เหมาะสมการพัฒนาสื่อสารของประเทศในปัจจุบัน

3. หลักการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

การจัดการศึกษาทางไกลโดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาทางไกลใน 3 ลักษณะ คือ

- 1) การจัดการศึกษาทางไกลระบบเปิด (Open Distance Education) ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน (Non-formal Education) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมาสมัครเรียนโดยไม่ต้องคัดเลือกเมื่อสมัครเข้ารับการศึกษาแล้วสถาบันการศึกษาจะจัดส่งสื่อประเภทต่าง ๆ ไปให้ และผู้เรียนสามารถชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หรือใช้อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมได้ที่สถานที่พบกลุ่มหรือศูนย์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในตารางออกอากาศที่สถาบันการศึกษาจัดส่งให้การจัดการศึกษาทางไกลแบบนี้จะครอบคลุมหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยเฉพาะการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐในการที่จะขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ในการเรียนผู้เรียนจะศึกษาจากชุดการเรียนด้วยตนเองตามคู่มือและคำแนะนำในการเรียนและศึกษาจากรายการโทรทัศน์ไปด้วย ที่ระบุไว้ในหลักสูตรตลอดจนไปพบกลุ่มกับครูประจำกลุ่มเป็นบางเวลาในวันเสาร์และวันอาทิตย์

2) การจัดการศึกษาแบบเสริม (Enrichment Program) เป็นการจัดการศึกษาทางไกลในวิชาที่จะเสริมความรู้ในหลักสูตรของการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นลักษณะของความรู้เสริมและการสอนเพื่อช่วยเหลือครูในบางวิชาที่ยากในการเข้าใจหรือขาดแคลนครูผู้ชำนาญการในสาขาวิชาเฉพาะ

3) การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ข่าวสารข้อมูล ความรู้และทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

4. การเผยแพร่และกระจายสื่อ

การเผยแพร่และกระจายสื่อในโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จะกระจายสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อประกอบอื่น ๆ โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดส่งไปให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอจะดำเนินการจัดส่งให้ครูประจำกลุ่มและศูนย์การเรียนอีกลำดับหนึ่ง ส่วนรายการโทรทัศน์นั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนจะออกอากาศเผยแพร่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในระบบ DTH ไปยังสถานศึกษา ห้องสมุดประชาชนและศูนย์การเรียนต่าง ๆ

1) สื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระและส่วนที่เป็นกิจกรรม ซึ่งแยกออกเป็น 2 ส่วน เล่มเนื้อหาสาระจะจัดทำเป็นเอกสารชุดวิชา ระบุชื่อชุดหมวดวิชา ระดับการศึกษา หลักสูตร แนวคิด จุดประสงค์ ขอบข่ายเนื้อที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามรายละเอียดเนื้อหาสาระของหมวดวิชา ส่วนเล่มกิจกรรมจะประกอบด้วยกิจกรรมในลักษณะที่กำหนดให้นักศึกษาปฏิบัติหลังจากให้ศึกษาเนื้อหาสาระในตอนต่าง ๆ แล้ว

2) รายการโทรทัศน์ คือ สื่อที่จัดทำขึ้นเพื่อเสริมเนื้อหาสาระในหมวดวิชาต่าง ๆ ในเรื่องที่เข้าใจยาก มีขั้นตอนที่ซับซ้อน ต้องสาธิตหรือทดลองให้เห็น ต้องแสดงตัวอย่างให้เห็นจึงสามารถเข้าใจได้ชัดเจน และช่วยแก้ปัญหาครูประจำกลุ่มที่ไม่มีความรู้เฉพาะในหมวดวิชา รายการโทรทัศน์ดังกล่าวออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (Education Television : ETV) วันจันทร์-ศุกร์ ระหว่างเวลา 16.30-18.00 น. วันพุธ ระหว่างเวลา 13.10-16.30 น. วันเสาร์-อาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น.

3) วิดิทัศน์ คือ สื่อเสริมการศึกษาที่นำมาจากรายการโทรทัศน์ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สำหรับใช้ในศูนย์การเรียน เพื่อแก้ปัญหาในกรณีที่ครูประจำกลุ่มไม่สามารถจัดให้นักศึกษารับชมรายการโทรทัศน์ได้ตามเวลาที่ออกอากาศหรือให้นักศึกษาดูซ้ำในกรณีที่นักศึกษาชมรายการโทรทัศน์แล้วไม่เข้าใจเนื้อหาทั้งหมด

ทั้งนี้ การใช้สื่อรายการโทรทัศน์ให้ได้ประสิทธิภาพนั้นต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมของเอกสาร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องรับสัญญาณดาวเทียม เวลาและการพบกลุ่มที่สอดคล้องกับเวลาออกอากาศ และสถานที่รับชม

วิธีการใช้สื่อการศึกษาทางไกลใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก โดยให้นักศึกษาศึกษาด้วยตนเอง และชมรายการโทรทัศน์หรือวิดีโอทัศน์เพื่อเสริมความรู้ตามที่กำหนดไว้ในสื่อสิ่งพิมพ์ หรือชมรายการโทรทัศน์หรือวิดีโอทัศน์ร่วมกันในการพบกลุ่ม หลังจากการศึกษาด้วยตนเองแล้ว นอกจากนั้น นักศึกษาใช้เพื่อการทบทวนความรู้ในเรื่องที่ต้องการสำหรับการใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในการพบกลุ่ม เป็นบทบาทหน้าที่ของครูประจำกลุ่มที่จะต้องวางแผน และจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเวลาพบกลุ่มและสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมของสื่อในแต่ละสัปดาห์

5. การจัดการเรียนการสอน

เมื่อนักศึกษานอกระบบโรงเรียนลงทะเบียนเรียนแล้ว ครูประจำกลุ่มจะเป็นผู้แจ้งวิธีการเรียนการสอน จัดตารางสอนให้สอดคล้องกับตารางออกอากาศการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นกระบวนการเรียนการสอนแบบบูรณาการ คือ ผสมผสานระหว่างสื่อการเรียนการสอนทางไกลประเภทต่าง ๆ และการจัดกิจกรรมโดยมีครูผู้สอนหรือครูประจำกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดการบูรณาการของการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน โดยกำหนดขั้นตอนการพบกลุ่มเพื่อชมรายการโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมร่วมกัน รวมทั้งแก้ไขปัญหาในการเรียนของนักศึกษา ตลอดจนร่วมกันอภิปรายในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมรวมสัปดาห์ 3 ชั่วโมง กระบวนการพบกลุ่มเพื่อชมรายการโทรทัศน์จะใช้เวลาหมวดวิชาละ 50 นาที

6. การประเมินผล

การประเมินผลการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม จะดำเนินการตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลตามหลักสูตรต่าง ๆ

ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ มีครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 500 คน มีนักเรียน/นักศึกษาแยกเป็นระดับประถมศึกษา 4,103 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 9,504 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 5,594 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 19,201 คน และในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 มีครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 622 คน มีนักเรียน/นักศึกษาแยกเป็น ระดับประถมศึกษา 1,595 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 10,122 คน และระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลาย 6,318 คน รวมทั้งสิ้น 17,935 คน (ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ. 2540 : 10)

ปัจจุบันศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ได้ติดตั้งชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมทุกพื้นที่อำเภอในจังหวัดศรีสะเกษ รวมทั้งสิ้น 378 ชุด โดยวางแผนร่วมกับศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกอำเภอ การคัดเลือกจุดติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม ดัดเลือกตามเกณฑ์ที่กรมการศึกษาออกโรงเรียนกำหนด คือ

1. เป็นสถานที่ที่สามารถให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายในโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

2. เป็นสถานที่พบกลุ่มนักศึกษาทางไกลและมีนักศึกษามาพบกลุ่มเป็นประจำ

3. เป็นสถานที่เปิดให้ประชาชนมาใช้บริการได้สะดวก

4. มีอาคารที่พร้อมให้บริการและมีความปลอดภัยในการดูแลรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมพร้อมผู้ดูแลรักษาเป็นประจำ

5. อยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกลและด้อยโอกาส

การชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการประชุมชี้แจงผู้บริหารและผู้ดำเนินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ประจำปี 2539 จำนวน 2 รุ่น การบริหารและการจัดการเรียนการสอน การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นเรื่องใหม่ที่ผู้บริหารและบุคคลทั่วไปให้ความสนใจ และมีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมในโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นจำนวนมาก เพื่อให้การบริหารงานในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นที่รู้จักและแพร่หลายถูกต้องตรงกัน ตลอดจนช่วยให้สามารถบริหารและจัดการเรียนการสอนทางไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการจัดการศึกษาทางไกลไทยคม จึงต้องเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง

การอบรมชี้แจงครูประจำกลุ่ม ได้ดำเนินการจัดอบรมครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 2 รุ่น เพื่อให้ครูประจำกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจถึงกระบวนการเรียนการสอนและบทบาทหน้าที่ของตนเองในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยมีเนื้อหาสาระว่าด้วยเรื่องสื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การเรียนการสอนและบทบาทของครู รวมทั้งกลยุทธ์ในการจัดการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมให้มีประสิทธิภาพ

ตารางข้อมูลจุดติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม แยกสังกัด ศูนย์การศึกษา
โรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

ที่	จุดติดตั้งสังกัด	ปีงบประมาณ			รวม
		2539		2540	
		มูลนิธิไทยคม	งปม.กศน.	งปม.กศน.	
1.	กรมการศึกษานอกโรงเรียน	22	1	3	26
2.	กรมสามัญศึกษา	-	28	16	44
3.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	-	66	98	164
4.	กรมอาชีวศึกษา	-	-	2	2
5.	กรมพลศึกษา	-	-	1	-
6.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	-	1	-	-
7.	กรมราชทัณฑ์ (เรือนจำ)	-	1	-	1
8.	กรมประมงสงเคราะห์	-	1	-	1
9.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	-	34	95	129
10.	สำรอง	3	1	5	9
รวม		25	133	220	378

ภาพประกอบ 1 ตารางข้อมูลจุดติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม แยกสังกัดศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ
(ที่มา : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ 2540 : 5)

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ

หน่วยงานที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มี 4 หน่วยงาน คือ ศูนย์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และสถานศึกษาเครือข่ายที่เป็นสมาชิกการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม

มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การวิจัยทดลองรูปแบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การพัฒนาและวางระบบการบริหาร การจัดการและประสานงานกับหน่วยงานเครือข่าย ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เข้าร่วมในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม รวมทั้งการประสานงาน การอบรมบุคลากรของสถานศึกษา ในโครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ

หน้าที่และความรับผิดชอบของศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม มีดังนี้

- 1) พัฒนานโยบาย แผนปฏิบัติการ โครงการและงบประมาณในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
- 2) พัฒนาแผนการวิจัยทดลอง ระบบและรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาในระบบโรงเรียน และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย
- 3) ประสานงานกับมูลนิธิไทยคมและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งหน่วยงานหรือสถานศึกษาในจังหวัดเพื่อดำเนินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
- 4) พัฒนาระบบการจัดการด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการจัดระบบทำเนียบสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการเพื่อประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม
- 5) พัฒนาและสื่อการอบรมสำหรับผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษาที่เข้าร่วมในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
- 6) พัฒนาระบบการติดตาม ประเมินผล รวมทั้งสำรวจความต้องการและคุณภาพสื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

2. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานและจัดการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของจังหวัด ทำหน้าที่ประสานงาน สนับสนุนและติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เป็นเครือข่ายของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในจังหวัด ประสานงานการอบรมบุคลากร การติดตั้งและดูแลอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม

หน้าที่และความรับผิดชอบของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีดังนี้

- 1) ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำหน้าที่พิจารณาแผนปฏิบัติการและประสานการดำเนินงานในระดับจังหวัด
- 2) เป็นหน่วยบริหาร จัดการและประสานงานในระดับจังหวัด รวมทั้งมอบหมาย และแต่งตั้งบุคลากรของศูนย์ ให้ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อบริหารและจัดการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 3) จัดทำแผนการดำเนินงานระดับจังหวัด ประชาสัมพันธ์และสนับสนุนช่วยเหลือสถานศึกษาที่เป็นสมาชิกและเครือข่ายของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
- 4) ประสานการติดตั้งและพัฒนาระบบการบำรุงรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมในสถานศึกษาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
- 5) จัดอบรมชี้แจงผู้บริหารและครู/อาจารย์ของสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
- 6) นิเทศ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ประเมินผลโครงการของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

3. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

เป็นศูนย์ประสานงานการดำเนินงานการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในระดับอำเภอ โดยร่วมกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในการบริหาร จัดการและประสานงาน ตลอดจนการสนับสนุนส่งเสริมและติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาและศูนย์การเรียนทางไกลผ่านดาวเทียมที่เป็นสมาชิกของโครงการในพื้นที่รับผิดชอบ

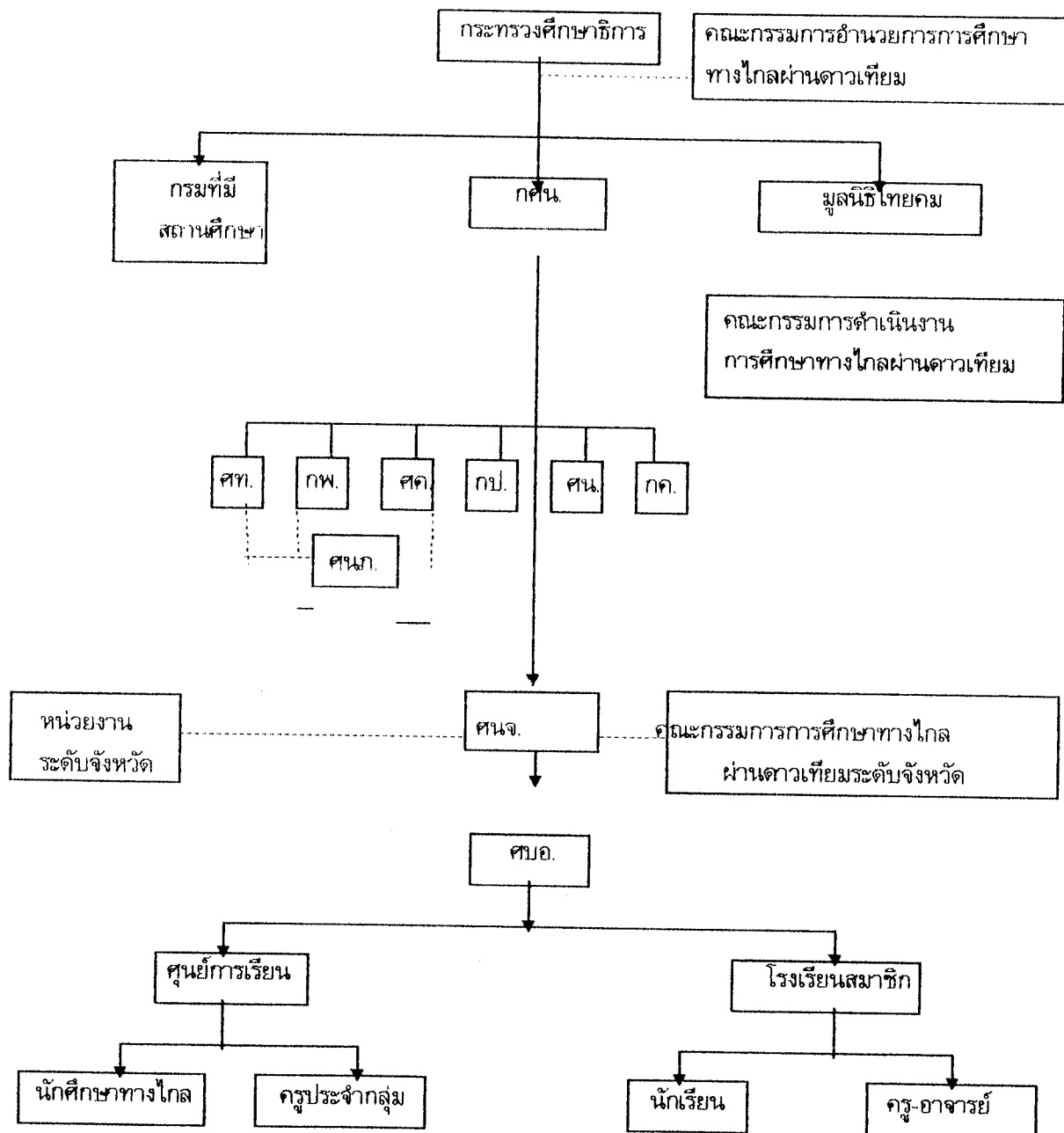
4. สถานศึกษาเครือข่ายที่เป็นสมาชิกการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

เป็นหน่วยงานดำเนินการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษา วางแผนและจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจกรรมนักเรียน งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่และอุปกรณ์การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมและงานสัมพันธ์กับชุมชน

หน้าที่และความรับผิดชอบของสถานศึกษา มีดังนี้

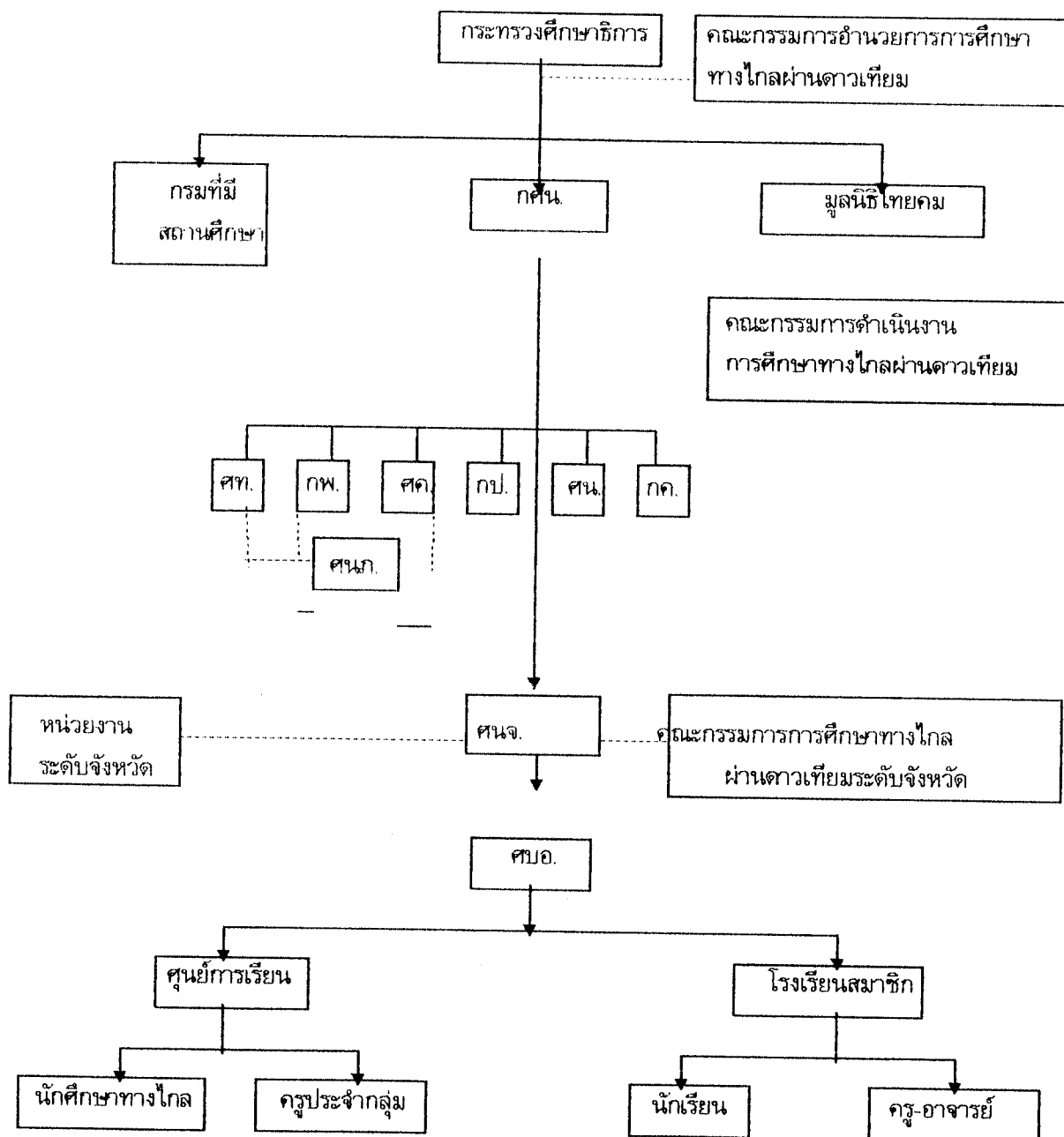
- 1) จัดเตรียมสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม
- 2) ประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในการติดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม
 - 3) แต่งตั้งผู้ดูแลห้องและอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม
 - 4) จัดแผนการสอนให้สอดคล้องกับตารางออกอากาศรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม
 - 5) กำหนดบุคลากรทั้งผู้บริหารและครู อาจารย์ที่เกี่ยวข้องเพื่อรับการอบรมตามที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดดำเนินการ
 - 6) จัดระบบหมุนเวียนนักเรียนเข้าชมรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ตามวิชาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอน
 - 7) ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนการสอนของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
 - 8) บริหารและดำเนินการตามภารกิจของสถานศึกษา ให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 9) นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานในภารกิจที่ได้รับมอบ

แผนภูมิการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
(ที่มา : กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2539 : 65)

แผนภูมิการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
(ที่มา : กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2539 : 65)

ทรานส์พอนเดอร์ และความถี่ย่าน เค ยูแบนด์ (KU-Band) จำนวน 2 ทรานส์พอนเดอร์

เนื่องจากความถี่ย่านเค ยูแบนด์ (KU-Band) มีความถี่มากจึงสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการแพร่ภาพโทรทัศน์โดยตรงจากดาวเทียมสู่บ้าน (Direct To Home = DTH) ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สัญญาณดาวเทียมขนาดเล็ก (เส้นผ่าศูนย์กลาง 40-80 เซนติเมตร) ซึ่งทำให้การใช้ดาวเทียมเพื่อการสื่อสารในประเทศไทยเป็นไปได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ

ประโยชน์ของดาวเทียมไทยคม

สนอง ฉินนานนท์ (2537 : 14-15) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของดาวเทียมไทยคม ในการสื่อสารและเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล สรุปได้ ดังนี้

- 1) ด้านวิทยุและโทรทัศน์ ดาวเทียมไทยคมสามารถพัฒนาระบบเครือข่ายวิทยุและโทรทัศน์ โดยเชื่อมสถานีแม่ข่ายกับสถานีเครือข่ายหรือสถานีทวนสัญญาณ เพื่อออกอากาศกระจายเสียงและแพร่ภาพ ในเขตภูมิภาคทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 2) ด้านการสื่อสารทางโทรศัพท์ ดาวเทียมไทยคมสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายโทรศัพท์ จากชุมสายต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทำให้การสื่อสารทางโทรศัพท์สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ กว่าสายภาคพื้นดิน
- 3) ด้านการสื่อสารข้อมูล ดาวเทียมไทยคมสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูล คอมพิวเตอร์จากหลายพื้นที่เข้าด้วยกันได้โดยสะดวก สามารถช่วยพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล และคอมพิวเตอร์ (Information and computer) ให้เชื่อมโยงกันได้ ทำให้การค้นหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การสื่อสารผ่านดาวเทียมยังสามารถส่งผ่านได้ทั้งข้อมูลเสียง และภาพในขณะเดียวกัน
- 4) ด้านการประชุมทางไกล ในอนาคตดาวเทียมไทยคมจะมีอิทธิพลในการปฏิรูปลักษณะและวิธีการประชุม โดยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถประชุม ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้ โดยไม่ต้องเสียเวลา และค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางไปยังสถานที่ประชุมเหมือนในปัจจุบัน

สัมพันธ์ ทองสมัคร (2538 : 5) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของดาวเทียมไทยคมว่า ... นอกจากจะช่วยพัฒนาระบบสื่อสารและการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลทั่วไปแล้วยังมีส่วนที่จะช่วยพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลโดยนำความรู้และการเรียนการสอนไปถึงตัวผู้เรียนโดยตรงโดยเฉพาะผู้ขาดโอกาสทางการศึกษาในชนบท และเป็นการเปิดโอกาสให้โรงเรียนในชนบทที่ห่างไกลได้พัฒนาการเรียนการสอนให้เท่าเทียมโรงเรียนในเมืองได้มากขึ้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้รับข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างกว้างขวาง...

เทคโนโลยีดาวเทียมกับการศึกษาทางไกล

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (ม.ป.ป. : 16) ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีดาวเทียมกับการศึกษา ทางไกลว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้วได้ใช้เทคโนโลยีดาวเทียมมาช่วยจัดการศึกษาให้เจริญรุดหน้ามานานแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น ได้ออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม โดยจัดทำบทเรียนที่น่าสนใจในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา ต่างประเทศ ออกอากาศให้คณะอาจารย์ในสถานศึกษาทุกระดับ เพื่อใช้ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการใช้ประชุมสัมมนาผ่านดาวเทียม เชื่อมโยงระดมความคิดเห็นทางการศึกษาจากทั่วประเทศ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางและในการศึกษาระดับปริญญาเอก ได้มีการสัมมนาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยการสัมมนาผ่านดาวเทียมทั้งในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และแพทยศาสตร์ สำหรับประเทศแคนาดา และประเทศออสเตรเลียมีอาณาบริเวณ กว้างใหญ่ไพศาล ชุมชนจำนวนมาก การจัดกระจายห่างไกลทำให้ยากแก่การจัดการศึกษาตามรูปแบบธรรมดาได้ จึงจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมบริการแก่ชุมชนที่อยู่ห่างไกลช่วยให้ประชาชน ทุกหนทุกแห่งได้รับโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ประเทศแคนาดายังมีสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาจัดรายการที่มีคุณภาพในสาขาวิชาที่มีเนื้อหาซับซ้อนยากแก่การเข้าใจ ออกอากาศผ่านดาวเทียมช่วยการสอนของครูในชั้นเรียนด้วย

การใช้เทคโนโลยีดาวเทียมพัฒนาการศึกษาในประเทศที่มีประสบการณ์ด้านนี้ได้พัฒนาก้าวไกลไปเรื่อย ๆ ทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดา ประเทศออสเตรเลีย ได้ใช้ดาวเทียมเพื่อการศึกษาทางไกล โดยการเชื่อมโยงการสอนผ่านคอมพิวเตอร์ นักเรียน นักศึกษามาเรียนทางไกลโดยผ่านคอมพิวเตอร์ ทำให้สามารถโต้ตอบ ทำแบบฝึกหัดและประเมินผลตนเองได้อย่าง รวดเร็ว ต้องรีบเร่งสร้างทรัพยากรบุคคลในสายอาชีพช่าง และบริการธุรกิจป้อนตลาดให้ทันต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ประเทศออสเตรเลียได้ใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมผลิตช่างแรงงานและกำลังคนด้านธุรกิจ โดยมีหลักสูตรทางไกลระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปรากฏว่าได้รับผลสำเร็จเป็น แบบอย่างประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกให้ความสนใจศึกษา เพื่อประยุกต์ใช้ในการศึกษาของตนเอง

การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึง (1) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (2) ความหมายของการจัดการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม (3) วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (4) สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (5) หลักเกณฑ์การพิจารณาเนื้อหาวิชาที่

จะนำมาผลิตรายการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (6) ขอบข่ายของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และ (7) วิธีการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารทางโทรคมนาคมของประเทศไทยได้ดำเนินการมาถึงยุคของการใช้ดาวเทียมเพื่อการสื่อสาร ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การสื่อสารมีประสิทธิภาพสูงขึ้นเพียงใด ประชากรก็ย่อมจะมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพมากขึ้นเพียงนั้น ในด้านของการศึกษาก็ เช่นเดียวกัน หากรัฐสามารถกระจายการศึกษาให้ครอบคลุมทั่วถึงประชาชนในทุกกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มสตรี เกษตรกร ผู้สูงอายุและกลุ่มแรงงาน เป็นต้น ได้ทั่วประเทศแล้วคุณภาพของประชาชนจะได้จะได้รับการพัฒนาให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้เช่นเดียวกัน การศึกษาในแนวคิดดังกล่าว จึงจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีการสื่อสารขั้นสูงเพื่อที่จะสื่อสารการศึกษาไปถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ ของสังคมปัจจุบันทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการสื่อสารโทรคมนาคมในรูปของดาวเทียมจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาทางไกลโดยใช้ระบบโทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม

สนอง ฉินนนานนท์(2538 : 46) ได้กล่าวถึง แนวคิดในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สรุปได้ว่าอดีตการใช้ประโยชน์จากดาวเทียมมุ่งไปในด้านการสื่อสาร และการเผยแพร่ข้อมูลในเชิงธุรกิจ การใช้ดาวเทียมเพื่อการศึกษาายังอยู่ในวงจำกัดมาก และยังไม่ได้ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในด้านการศึกษาอย่างแท้จริง ฉะนั้น การใช้ดาวเทียมเพื่อการศึกษาจึงเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้พัฒนาระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยเน้นการใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาและสื่อประสมเพื่อการจัดการศึกษา เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ในชนบทและกลุ่มแรงงานความรู้ต่ำในสถานประกอบการ

รุ่ง แก้วแดง (2538 : 6) กล่าวถึงการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมว่า .. เป็นมิติใหม่ใน วงการศึกษาของไทย เป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและคุณภาพของการจัดการศึกษา ...

เชาวน์ ฅ คิลวันต์ (2538 : 4) ได้กล่าวถึง ปัญหาพื้นฐานของประเทศไทยทุกวันนี้ ... ว่า ... การศึกษาของประชาชนในชนบทที่ไม่มีความทัดเทียมกัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นฐานแห่งการพัฒนาสิ่ง ต่าง ๆ ที่สำคัญยิ่ง

จากแนวคิดดังกล่าว การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมซึ่งเป็นการจัดการศึกษาทางไกล เพื่อให้บริการแก่ประชาชนทั่วประเทศที่อยู่ในท้องถิ่นที่ห่างไกลโดยใช้การสื่อสารของดาวเทียม ไทยคมเป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนการสอน การส่งสื่อที่กว้างขวางครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหวในสังคม ตลอดจนถ่ายทอดความรู้ให้กระจายทั่ว ประเทศ ซึ่งเหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์

ความหมายของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (ม.ป.ป. : 5-7) ได้กล่าวถึง ความหมายของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สรุปได้ว่า หมายถึง การจัดการศึกษาที่นำเอาเทคโนโลยีการสื่อสาร ผ่านดาวเทียมมาใช้บูรณาการกับสื่ออื่น ๆ ในลักษณะสื่อประสม เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยได้รับความรู้จากผู้ที่มีความชำนาญการในคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (ม.ป.ป. : 5) ได้กล่าววัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ในคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน
2. เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเลือกกับการศึกษาที่เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนของตนเองได้อย่างอิสระ
3. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาที่เหมาะสม และมีประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายทั้งประชาชนทั่วไป กลุ่มเป้าหมายในระบบโรงเรียน และกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน
4. เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลของประเทศให้เหมาะสมกับการพัฒนาการสื่อสารของประเทศในปัจจุบัน

การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ “สื่อ” ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้จัดทำในรูปของชุดวิชา (Leaming Package) ในลักษณะของสื่อประสม (Multimedia) ที่ประกอบด้วยเอกสารแบบเรียน แบบฝึกหัด รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ รายการวิทยทัศน์ การจัดทำชุดวิชาจะเน้นให้มีสื่อแบบเรียน และรายการโทรทัศน์ ในรูปของสื่อที่บูรณาการซึ่งกันและกัน

สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (ม.ป.ป. : 6-7) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ยึดหลักการใช้สื่อประสม (Multimedia) โดยเน้นการบูรณาการสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. สื่อเอกสารประเภทชุดวิชาที่เป็นบทเรียนสำเร็จรูป สามารถศึกษาด้วยตนเองได้ สื่อเอกสารประกอบด้วยเนื้อหาที่สำคัญของหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นกิจกรรมและการฝึกปฏิบัติตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละบทเรียน
2. รายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม บูรณาการกับสื่อ เอกสารและใช้ควบคู่กันโดยเน้นเนื้อหาที่ยาก ต้องการคำอธิบายจากผู้เชี่ยวชาญ หรือครูอาจารย์ที่สอนเก่ง มีชื่อเสียง รวมทั้งเนื้อหาที่ต้องการให้เห็นกระบวนการ ความเคลื่อนไหว หรือสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็น ในสถานการณ์ปกติรวมทั้งการสาธิต ทดลองทางวิทยาศาสตร์ ที่จำเป็นต้องให้เห็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงซึ่งไม่สามารถนำเสนอโดยสื่อการสอนอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. รายการวิทยุ สื่อทางวิทยุกระจายเสียง เป็นอีกสื่อหนึ่ง ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนทางไกล โดยนำเนื้อหาของหลักสูตรมาจัดการสอนทางวิทยุ เพื่อเสริมการเรียนการสอนในแต่ละวิชาของหลักสูตรให้สมบูรณ์ขึ้น
4. สื่อบุคคล ได้แก่ ครูอาจารย์ประจำวิชา ครูประจำกลุ่ม และวิทยากรแต่ละสาขาวิชา เป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม และกระบวนการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน นักศึกษาโดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ตามขั้นตอนที่กำหนด
5. สื่อประกอบอื่น ๆ ได้แก่ เทปเสียง วัสดุโอบุค อุปกรณ์ทดลอง สาธิต และสื่อ โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ขึ้น สื่อประกอบเหล่านี้จะรวมอยู่ในชุดวิชาที่ จัดทำขึ้น

หลักเกณฑ์การพิจารณาเนื้อหาวิชาที่จะนำมาผลิตรายการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

การจัดทำรายการโทรทัศน์เพื่อบูรณาการกับแบบเรียนนั้นต้องทำในชุดวิชาและเนื้อหาที่เข้าใจยาก มีขั้นตอนซับซ้อน จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา สอนอง จินนนานนท์ (2537 : 17-18) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การพิจารณา สรุปได้ดังนี้

1. ต้องเป็นเนื้อหาที่สลับซับซ้อน ยากที่จะอธิบายด้วยเอกสารได้ ถ้าใช้การนำเสนอด้วยรายการโทรทัศน์ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้รวดเร็ว และตรงตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ตัวอย่าง เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี หากใช้การอธิบายด้วยเอกสารจะต้องใช้เนื้อที่ในการเขียนมากมาย แต่เมื่อ ใช้รายการโทรทัศน์มีการเคลื่อนไหวพูดคุย แสดงกิริยาท่าทางต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและดีกว่า

2. ต้องเป็นเรื่องราวที่อาจเป็นอันตรายหากให้ปฏิบัติจริง ต้องนำเสนอโดยรายการโทรทัศน์ เช่น การเกิดปฏิกิริยานิวเคลียร์ การต่อวงจรไฟฟ้าแรงสูง เป็นต้น
3. ต้องเป็นเรื่องราวที่อยู่ไกลตัว ไม่สามารถนำผู้เรียนไปชมของจริงได้ การเขียนเล่าบรรยายจะทำให้เกิดการจินตนาการ แต่อาจไม่เป็นไปตามที่เห็นจริง เช่น เรื่องราวในต่างประเทศ สถานที่สำคัญ เป็นต้น
4. ต้องเป็นสิ่งที่มีความใหญ่โตมาก ไม่สามารถนำมาใช้สอนตามปกติได้ แต่การใช้เทคนิคของรายการโทรทัศน์จะสามารถทำให้เล็กมองเห็นได้ เช่น สุริยุปราคา สุริยุปราคา เป็นต้น
5. ต้องเป็นเรื่องราวที่ผ่านมาแล้ว ไม่สามารถย้อนกลับมาได้อีก เช่น สงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นต้น
6. ต้องเป็นสิ่งที่มีความเล็กมาก ไม่สามารถมองเห็นหรือสัมผัสได้ เช่น เชื้อโรค สัตว์เซลล์เดียว จากเทคนิคของรายการโทรทัศน์สามารถทำให้ใหญ่ขึ้น และสามารถศึกษาระบบต่าง ๆ ได้
7. ต้องเป็นกระบวนการ เป็นขั้นตอนการนำเสนอกระบวนการต่าง ๆ โดยรายการโทรทัศน์ช่วยให้เกิดความรวดเร็ว ย่นระยะเวลา สรุปผลได้ง่าย เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตามในเรื่องทดลองวิทยาศาสตร์นั้นจะเลือกบางเนื้อหาเท่านั้น มิให้ผู้เรียนต้องขาดทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะเกิดผลในตัวผู้เรียนจากการฝึกจริงเท่านั้น
8. ต้องเป็นเรื่องที่ต้องใช้ทักษะเฉพาะด้าน หรือต้องการศึกษาจากต้นแบบ เป็นการนำเสนอโดยรายการโทรทัศน์เพื่อฝึกทักษะเฉพาะด้าน ซึ่งมีภาพเล็กประกอบทำให้เข้าใจง่าย และรวดเร็ว เช่น การออกเสียงภาษาต่างประเทศ การฝึกทักษะการกีฬา
9. ต้องเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในภาพปกติจะไม่สามารถเห็นกระบวนการได้ชัดเจน เช่น แผลงกระพือปีก ความเร็วของลูกกระสุน การยิงจรวด เป็นต้น
10. ต้องเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว ใช้ระยะเวลานาน ซึ่งการศึกษาจริงต้องใช้เวลารอคอยนาน เช่น การบานของดอกไม้ การปฏิสนธิ เป็นต้น
11. ต้องเป็นเรื่องที่หาดูได้ยาก เช่น อวัยวะและการทำงานของระบบต่าง ๆ ภายในร่างกาย เป็นต้น
12. การจำลองสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะใช้ข้อมูลจากการศึกษาเรื่องราวที่ผ่านมา ทฤษฎีต่าง ๆ แล้วคาดคะเนว่า อนาคตจะเป็นอย่างไร ก็จัดทำภาพเหตุการณ์นั้นออกมา เช่น ผลของการตัดไม้ทำลายป่า การฟุ้งร่อนของดั่งลิ้งริมแม่น้ำ หรือการค้นคว้าเกี่ยวกับดาราศาสตร์ เรื่องอวกาศ เป็นต้น

ขอบข่ายของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (ม.ป.ป. : 5-6) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาทางไกลตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยมุ่งเน้นการขยายการบริการทางการศึกษาให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกล รวมถึงกลุ่มเป้าหมายเยาวชนที่ต้องการยกระดับการศึกษาพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตามนโยบายของรัฐบาล และกลุ่มแรงงานความรู้ต่ำในสถานประกอบการ และแหล่ง พัฒนาอุตสาหกรรมทั่วประเทศ
2. การศึกษาในระบบโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาทางไกลตามหลักสูตรประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการเรียนการสอนในวิชาที่ขาดแคลนครูอาจารย์เฉพาะสาขาวิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ
3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ที่ไม่มีหลักสูตรเป็นระดับชั้น แต่มุ่งเน้นให้ความรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วไป เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ข่าวสารข้อมูลความรู้ และทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของ ประชาชน

วิธีการดำเนินการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (ม.ป.ป. : 6-57) ได้กล่าวถึงวิธีดำเนินการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับครูประจำกลุ่ม ไว้ดังนี้

วิธีการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นการนำเทคโนโลยีดาวเทียม มาผสมผสานกับสื่อชุดวิชาและสื่ออื่น ๆ ในลักษณะสื่อประสมบูรณาการเข้าด้วยกันและมีความแตกต่างจากวิธีดำเนินการพบกลุ่มการศึกษาโดยทั่วไป ซึ่งการดำเนินการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้มีประสิทธิภาพ ครูประจำกลุ่มควรจะได้มีความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอน การวางแผนพบกลุ่มและลักษณะการใช้สื่อประสม เพื่อบูรณาการเรียนการสอนโดยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตลอดจนครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลควรมีความรู้ ความเข้าใจถึงการวางแผนการพบกลุ่ม ในการจัดการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อให้ นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยสาระว่าด้วยสื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

การวางแผนการพบกลุ่ม การเรียนการสอน

1. สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นสื่อประสมประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ รายการโทรทัศน์ และสื่อประกอบอื่น ๆ ซึ่งใช้สอนในลักษณะบูรณาการ

1.1 ลักษณะของสื่อ

สื่อแต่ละประเภทมีข้อดีข้อจำกัดแตกต่างกัน การใช้สื่อให้เหมาะสม กับเนื้อหา และกิจกรรมตามหลักสูตรจะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและ คุณภาพยิ่งขึ้น สื่อที่ใช้ ในการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นสื่อประสม ประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ รายการโทรทัศน์ และสื่อ ประกอบอื่น ๆ เรียกว่า “ชุดวิชา”

สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารชุดวิชา ซึ่งระบุชื่อชุด ชื่อรายวิชา ระดับการศึกษา หลักสูตร แนวคิด จุดประสงค์ ขอบข่าย เนื้อหา ตลอดจนรายละเอียดเนื้อหาสาระกิจกรรม และสื่อ ประกอบต่าง ๆ ของชุดวิชานั้น

รายการโทรทัศน์ คือ สื่อที่จัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาในชุดวิชา เนื้อหา สาระที่จะนำมาทำรายการโทรทัศน์จะเป็นเนื้อหาในเรื่องที่ยาก มีขั้นตอนซับซ้อน ต้องสาธิตหรือ ทดลองให้เห็น หรือวิชาที่ต้องแสดงตัวอย่างให้เห็นจึงจะสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รายการโทร ททัศน์ดังกล่าวจะออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ช่องการ ศึกษา 1 โดยรายการโทรทัศน์สำหรับวิชาทั่วไปจะมีความยาวประมาณ 15-20 นาที รายการ โทรทัศน์สำหรับวิชาภาษาต่างประเทศจะมีความยาวประมาณ 30 นาที

สื่อประกอบอื่น ๆ คือ สื่อในชุดวิชานอกเหนือจากสื่อสิ่งพิมพ์และรายการ โทรทัศน์ ซึ่งกำหนดให้มีประกอบในชุดวิชาเพื่อนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมกับสื่อนั้น เช่น เทปเสียง ชุดทดลอง แผ่นพับ แผนภูมิ ภาพพลิก และเอกสารอ่านประกอบ เป็นต้น สื่อที่ใช้สอนทางไกลผ่านดาวเทียม

- เป็นสื่อประสม ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ รายการโทรทัศน์ และสื่อประกอบ อื่น ๆ

- เนื้อหาสาระในชุดวิชาจะบรรจุทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์ รายการโทรทัศน์ และสื่อ ประกอบอื่น ๆ ทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาสาระที่ยากได้อย่างชัดเจนจากการชมโทรทัศน์ ฉะนั้น ผู้เรียนจะต้องศึกษาสื่อทุกประเภทตามที่กำหนดไว้ จึงจะได้เนื้อหาสาระในชุดวิชาครบทุกเรื่อง ตามจุดประสงค์ จะศึกษาเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง หรือบางสื่อไม่ได้

- เน้นการเรียนรู้จากการทำกิจกรรม เพื่อสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้มากกว่า การอ่าน

1.2 วิธีการใช้สื่อ

สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นสื่อประสมที่มีลักษณะบูรณาการเนื้อหาของรายวิชาอยู่ในสื่อต่าง ๆ การใช้สื่อชุดวิชาจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

- (1) จัดหาชุดวิชาในรายวิชาที่จะทำการสอนให้ครบทุกชุด โดยสามารถตรวจสอบรายชื่อชุดวิชาในรายวิชานั้นได้จากปกหน้าด้านในของชุดวิชาทุกชุด
- (2) อ่านคำแนะนำในการใช้ชุดวิชาซึ่งอยู่หลังสารบัญของชุดวิชาทุกชุด
- (3) ศึกษาชุดวิชาทุกชุดให้เข้าใจ
- (4) วางแผนการสอนและเตรียมสื่อ/วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้ครบถ้วน

(5) จัดการสอนตามวิธีการที่กำหนดไว้ในชุดวิชา

2. การวางแผนการพบกลุ่ม

การที่จะจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีการวางแผนการพบกลุ่มให้สอดคล้องกับตารางออกอากาศ และจัดกิจกรรมให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในชุดวิชา รวมทั้งจะต้องมีการวางแผนการรับชมรายการและการใช้โทรทัศน์ร่วมกับครูประจำกลุ่มคนอื่นไว้อย่างชัดเจน

2.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการพบกลุ่ม

แนวทางการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การจัดกิจกรรมการพบกลุ่มต้องจัดทุกสัปดาห์ ๆ ละ ไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง มีวัตถุประสงค์สำคัญ 4 ประการ คือ

- (1) ในสัปดาห์แรก ปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อชี้แจงกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับสัปดาห์ถัดไป เป็นการร่วมปรึกษาหารือและช่วยหาแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนในสัปดาห์ที่ผ่านมาจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักศึกษา
- (2) ร่วมกับนักศึกษาศึกษาบทเรียนจากรายการโทรทัศน์และสื่ออื่น ๆ ให้เหมาะสมกับเวลา
- (3) มอบหมายให้นักศึกษาศึกษาและทำกิจกรรมตามแนวทางและรายละเอียดในชุดวิชาด้วยตนเอง เพื่อนำไปปฏิบัติเป็นกิจกรรมการเรียนตามชุดวิชาตลอดสัปดาห์ จนกว่าจะมาพบกลุ่มในสัปดาห์ต่อไป
- (4) ร่วมกับนักศึกษาทำกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ครบ 3 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ตามเกณฑ์

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการพบกลุ่ม

การวางแผนการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกิจกรรมในเอกสารชุดวิชาและตารางออกอากาศ ดังนี้

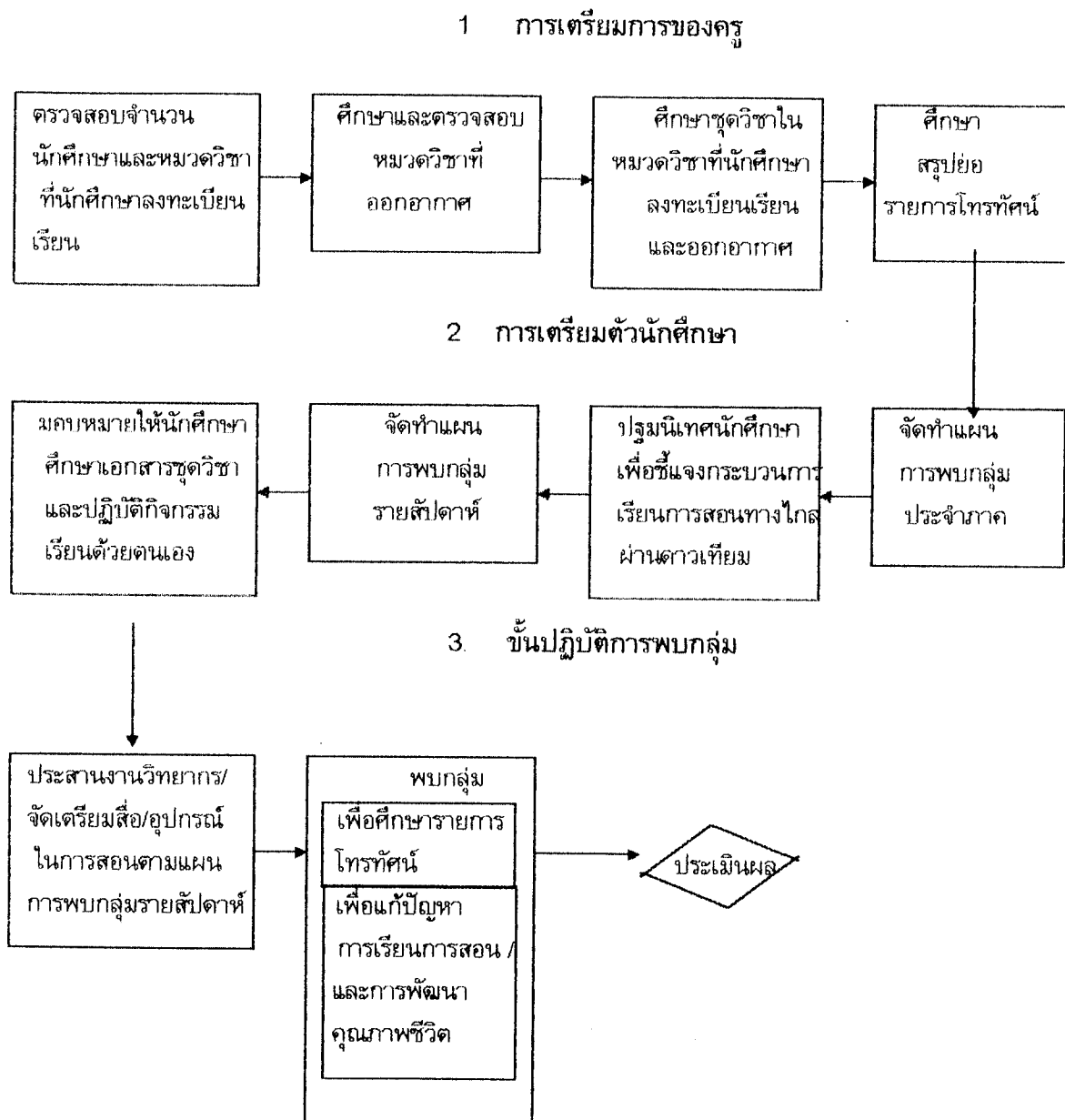
1. ตารางออกอากาศ การออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นการออกอากาศที่แพร่ภาพไปพร้อมกันทั่วประเทศ มีการกำหนดรายการที่จะออกอากาศและระยะเวลาการออกอากาศที่แน่นอน การที่ครูประจำกลุ่มจะใช้รายการโทรทัศน์ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องวางแผนการพบกลุ่มให้สอดคล้องกับตารางออกอากาศ ตรงกับหมวดวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนกัหมวด และออกอากาศในช่วงเวลาใดบ้าง ปกติรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับการศึกษานอกโรงเรียนนั้น จะออกอากาศในวัน เสาร์และอาทิตย์

2. เอกสารชุดวิชา กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมไว้หลากหลาย รวมทั้งกิจกรรมที่จะต้องศึกษาจากรายการโทรทัศน์ด้วย เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไป อย่างถูกต้องและครบถ้วนตามจุดประสงค์ของชุดวิชา ครูประจำกลุ่มจำเป็นต้องศึกษารายละเอียดของชุดวิชาให้ชัดเจน และวางแผนการพบกลุ่มให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมในเอกสารชุดวิชาทุกหมวดวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียน ตลอดจนรายละเอียดช่วงเวลาการออกอากาศตามตารางออกอากาศ

3. สรุปย่อรายการโทรทัศน์สถานี มีขอบข่ายเนื้อหาของรายละเอียดที่จะออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลไทยคม ช่องการศึกษา 1 ในแต่ละรายการโดยย่อ เพื่อให้ครูประจำกลุ่มสามารถนำไปวางแผนการเรียนการสอน ในการพบกลุ่มเพื่อศึกษาจากรายการโทรทัศน์ได้สอดคล้องกับกิจกรรมในเอกสารชุดวิชาและรายการโทรทัศน์

2.2 แนวทางการวางแผนการพบกลุ่ม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
(ที่มา : กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2539 : 19)

ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจะประกอบด้วย 2 ส่วน ที่สำคัญ คือ

1. การวางแผนการพบกลุ่มประจำภาคเรียน เป็นการกำหนดแผนการพบกลุ่มตลอดภาคเรียน โดยตรวจสอบหมวดวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนกับตารางออกอากาศศึกษารายละเอียดในเอกสารชุดวิชาและสรุปย่อรายการ เพื่อจัดทำแผนการพบกลุ่มประจำภาคเรียน ให้สอดคล้องกับระยะเวลาการเรียนในภาคเรียน ตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

2. การวางแผนการพบกลุ่มรายสัปดาห์ เป็นการกำหนดแผนการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มในแต่ละสัปดาห์ ให้สอดคล้องกับรายการที่ออกอากาศ โดยกำหนดขั้นตอนในรายละเอียดว่าจะเริ่มต้นพบกลุ่มเมื่อใด สิ้นสุดเมื่อใดในช่วงเวลาใด จะทำกิจกรรมอะไรบ้าง ในแต่ละเรื่องจะต้องเตรียม ประเด็นต่าง ๆ อย่างไร ใช้สื่ออุปกรณ์อะไรบ้าง

ดังนั้น ครูประจำกลุ่มจะต้อง

- (1) ตรวจสอบว่านักศึกษาลงทะเบียนเรียนหมวดวิชาใดบ้าง
- (2) ตรวจสอบพบว่าหมวดวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนมีหมวดวิชาใดบ้างที่ออกอากาศ
- (3) ศึกษารายละเอียดในตารางออกอากาศว่าหมวดวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนจะออกอากาศในวันใดและช่วงเวลาใด
- (4) ศึกษารายละเอียดของชุดวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียน เพื่อวางแผนการพบกลุ่ม ประจำภาคเรียนและรายสัปดาห์

2.3 การวางแผนการใช้สถานที่ชมรายการโทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียม

เครื่องรับโทรทัศน์เป็นอุปกรณ์สำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอนในการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หากมีเครื่องรับโทรทัศน์ไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา จำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้เครื่องรับโทรทัศน์ เพื่อหมุนเวียนนักศึกษาเข้าชมรายการโทรทัศน์ให้มีประสิทธิภาพ และให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับทุกกลุ่ม ดังนั้น หลังจากที่ครูประจำกลุ่มวางแผนการพบกลุ่ม ประจำภาคเรียนของแต่ละคนเสร็จแล้ว จำเป็นต้องนำแผนของแต่ละคนมาพิจารณาร่วมกันเพื่อจัดทำแผนการใช้เครื่องโทรทัศน์ให้สอดคล้องกับตารางออกอากาศ

ในการใช้สถานที่ชมรายการโทรทัศน์ร่วมกัน ครูประจำกลุ่มทุกคนจะต้อง

1. เตรียมความพร้อมของนักศึกษาในกลุ่มก่อนที่จะเข้าชมรายการโทรทัศน์
2. รักษาเวลาในการใช้สถานที่ชมรายการโทรทัศน์ตามตารางการใช้สถานที่ที่ตกลงกันไว้

แล้วอย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้กลุ่มอื่นเสียผลประโยชน์ในการชมรายการโทรทัศน์

3. การออกอากาศรายการต่าง ๆ จะเป็นไปตามตารางออกอากาศ การเคลื่อนย้ายสลับเปลี่ยนกลุ่มนักศึกษาเข้าชมรายการโทรทัศน์ควรทิ้งช่วงเวลาของแต่ละกลุ่มนานพอสมควร การจัดตารางการใช้สถานที่ชมรายการโทรทัศน์จึงควรเลือกเวลาที่ไม่กระชั้นกันเกินไป และปกติการจัดตารางออกอากาศจะมีการออกอากาศซ้ำ 2 ครั้ง จึงให้เลือกช่วงเวลาชมรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสม

3. การเรียนการสอน

การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นกระบวนการสอนแบบบูรณาการ โดยใช้สื่อชุดวิชาซึ่งประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ รายการโทรทัศน์ และสื่อประกอบอื่น ๆ ซึ่งแตกต่างจากการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลปกติ ครูประจำกลุ่มจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ และทักษะการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.1 การสอนแบบบูรณาการ คือ การผสมผสานระหว่างสื่อการสอนทางไกลประเภทต่าง ๆ กับการจัดกิจกรรมโดยมีครู อาจารย์ประจำวิชาและครูประจำกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดการบูรณาการของการเรียนการสอนตามรูปแบบต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1 (สำหรับทุกวิชา ยกเว้นภาษาต่างประเทศ) มีกระบวนการเรียน การสอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำวัตถุประสงค์ กระบวนการเรียน การสอน และกิจกรรมของบทเรียน (ประมาณ 10 นาที)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาจากบทเรียนทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม (ประมาณ 15 นาที)

ขั้นตอนที่ 3 อภิปรายประเด็นและซักถามปัญหา (ประมาณ 5 นาที)

ขั้นตอนที่ 4 สาธิต ทดลอง ฝึกปฏิบัติหรือทำแบบฝึกหัดและกิจกรรมตามที่กำหนดในบทเรียน (ประมาณ 10 นาที)

ขั้นตอนที่ 5 สรุปบทเรียนและเชื่อมโยงการเรียนการสอนในบทต่อไป (ประมาณ 5 นาที)

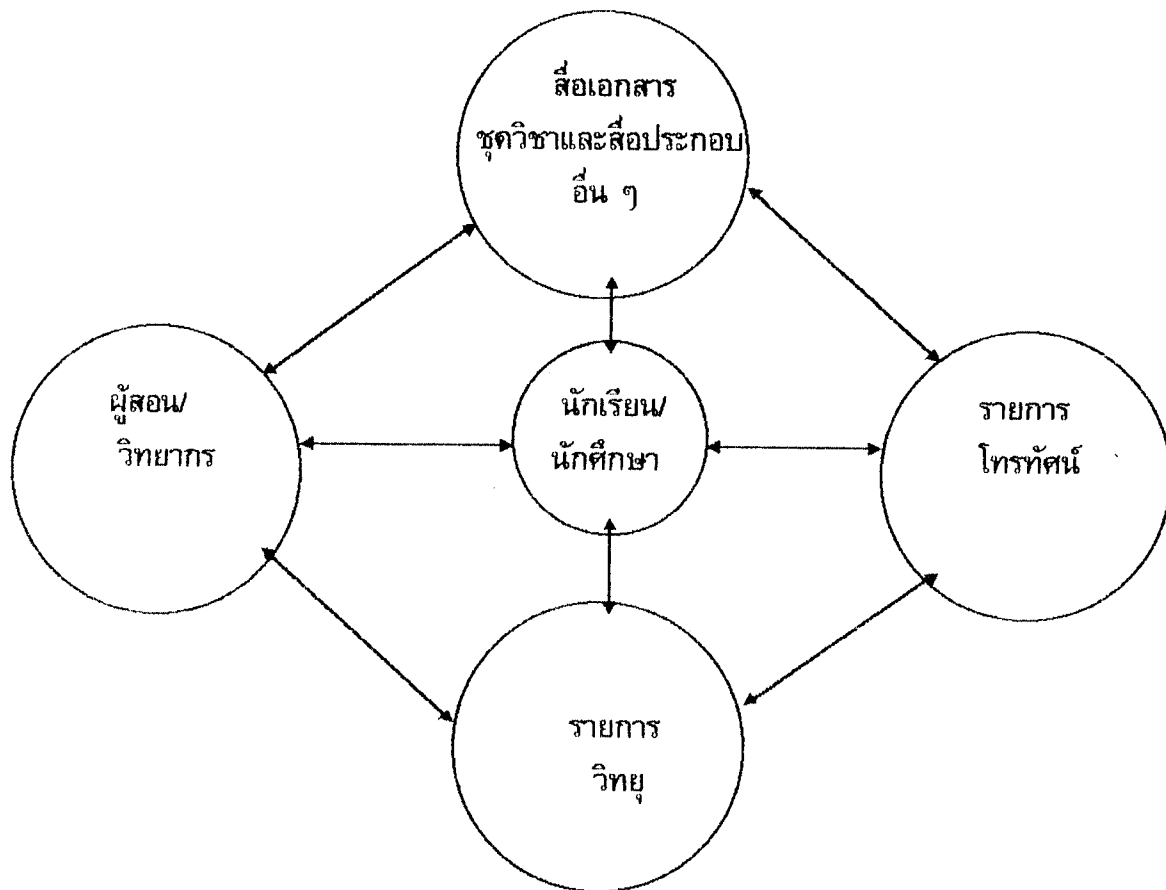
รูปแบบที่ 2 (สำหรับวิชาภาษาต่างประเทศ และวิชาที่ต้องฝึกทักษะจากบทเรียน ทางโทรทัศน์) มีกระบวนการสอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูนำเข้าสู่บทเรียน (ประมาณ 10 นาที)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาจากบทเรียนทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมและฝึกทักษะ
ตามขั้นตอนที่ครู อาจารย์ทางโทรทัศน์ดำเนินการสอน (ประมาณ 25-30 นาที)

ขั้นตอนที่ 3 ชักถามปัญหา สรุปบทเรียนและเชื่อมโยงการเรียนรู้การสอน
ในบทต่อไป

การสอนแบบบูรณาการ

ภาพประกอบ 4 การสอนแบบบูรณาการ
(ที่มา : กรมการศึกษานอกโรงเรียน . 2539 :39)

3.2 กระบวนการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นการพบกลุ่มเพื่อชมรายการโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมร่วมกันรวมทั้งแก้ไขปัญหาในการเรียนของนักศึกษา ตลอดจนร่วมกันคิดอภิปรายในกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตรวมสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง

กระบวนการพบกลุ่ม เพื่อชมรายการโทรทัศน์จะใช้เวลาหว่าดวิชาละประมาณ 50 นาที ดังนี้

1. ขั้นการเตรียมความพร้อมก่อนชมรายการ (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที)
 - 1.1 ทักทาย สอบถามความพร้อมของนักศึกษา
 - 1.2 สนทนา/ทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายการที่จะนำเสนอ
 - 1.3 บอกจุดมุ่งหมายในการชมรายการโทรทัศน์
 - 1.4 ย้ำประเด็นที่นักศึกษาต้องเรียนรู้
 - 1.5 สนทนาซักถามประเด็นที่สงสัยก่อนชมรายการ
 2. ขั้นการศึกษาจากรายการโทรทัศน์ (ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที)
 - 2.1 นักศึกษาและครูประจำกลุ่มต้องชมรายการไปพร้อม ๆ กัน
 - 2.2 ขณะที่ชมรายการ นักศึกษาและครูประจำกลุ่มต้องติดตามรายการโทรทัศน์อย่างตั้งใจ
 - 2.3 จดบันทึกประเด็นที่สำคัญ ๆ หรือทำกิจกรรมตามที่รายการโทรทัศน์กำหนด
- ข้อควรคำนึง ครูประจำกลุ่มต้องไม่ใช้โทรทัศน์สอนแทนครู
3. ขั้นหลังชมรายการ (ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที)
 - 3.1 สรุปบทเรียนจากรายการโทรทัศน์
 - 3.2 ทบทวนสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ/นำประเด็นที่สงสัยหรือมีปัญหามาอภิปราย
 - 3.3 จัดกิจกรรมเสริม เช่น มอบหมายให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น
 - 3.4 ทำแบบฝึกหัด/ประเมินผล (ประมาณ 5-10 นาที)

สรุปบทบาทหน้าที่ของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

1. เป็นผู้ประสานงานกับหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และครูประจำกลุ่มคนอื่น ในการวางแผนการใช้สถานที่ชมรายการโทรทัศน์ รวมทั้งประสานงานให้จัดการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นผู้วางแผนการพบกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้สอดคล้องกับตารางออกอากาศ
3. เป็นผู้จัดให้เกิดกิจกรรมการพบกลุ่ม
4. เป็นผู้ประสานงานกับผู้รู้ วิทยากร แหล่งวิทยากร สถานประกอบการ และอื่น ๆ ในชุมชน เพื่อร่วมจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่นักศึกษา
5. เป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักศึกษาให้ได้รับความสะดวก คล่องตัว
6. เป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ แนะนำให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และหมุนเวียนเปลี่ยนกลุ่มตามความเหมาะสม
7. เป็นผู้ร่วมเรียน เข้าร่วมกิจกรรม การพบกลุ่มของนักศึกษา
8. เป็นผู้ติดตาม กำกับดูแลการเรียน การศึกษา เป็นรายบุคคล ในการศึกษาหรือการ ปฏิบัติกิจกรรม
9. เป็นผู้พิจารณาแบ่งกลุ่มนักศึกษา เพื่อปฏิบัติกิจกรรม ตามภาคปฏิบัติที่กำหนดไว้ในชุดวิชา
10. เป็นผู้ประเมินผลการเรียนและการทำกิจกรรมของนักศึกษาทุกคน
11. เป็นผู้รายงานผลการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มต่อผู้บังคับบัญชาตามสายงาน

ดาวเทียมเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ

ดาวเทียมเพื่อการศึกษาในระบบโรงเรียน

โกศล ชูช่วย (2538 : 25-36) ได้กล่าวถึง การศึกษาทางไกลในปัจจุบัน สรุปได้ว่า การศึกษาทางไกลมิได้มีเฉพาะการเรียนการสอนแบบเดิมอีกต่อไปแล้ว เพราะเป็นการสอนในระบบการสื่อสารสองทางที่ผู้เรียนสามารถปฏิสัมพันธ์กลับไปยังผู้สอนได้ทันที โดยการใช้เทคโนโลยี โทรคมนาคมประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้ เพราะในการสอนต้องอาศัยอุปกรณ์ไฟฟ้าหลายอย่างหลายประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องรับโทรทัศน์ เพื่อรับภาพและเสียงของผู้สอนเข้ามาในห้องเรียน โดยผู้สอนอาจจะมีหรืออาจจะไม่มีโอกาสเห็นภาพผู้เรียน แต่ทั้งสองฝ่ายสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันโดยการพูดโต้ตอบและส่งข้อมูลระหว่างกันได้ โดยทางโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจะต้องต่อสายเคเบิลจากสถานีรับสัญญาณดาวเทียมมายังโรงเรียน นอกจากเครื่องรับโทรทัศน์แล้ว ภายในห้องเรียนยังต้องมี เครื่องคอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์เพื่อการติดต่อประกอบในการเรียนด้วย ปัจจุบันสถาบันการศึกษา อีกมากมายหลายแห่ง การสอนแบบนี้ อาทิ

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา ในมหาวิทยาลัยไมอามีได้จัดการสอนวิชาต่าง ๆ มากกว่า 20 วิชา ให้แก่โรงเรียน 23 แห่ง เพื่อช่วยแก้ปัญหาครูไม่พอสอนในโรงเรียนเหล่านี้ และได้ส่งรายการสอน ทั้งที่เป็นการสอนสด และบันทึกรายการไว้แล้วไปยังโรงเรียน 750 แห่ง ใน 29 รัฐ เพื่อแก้ปัญหาเดียวกัน

2. ประเทศอังกฤษ โรงเรียนการแพทย์ เวสต์มินสเตอร์ กรุงลอนดอน ได้จัดการสอนสดแก่โรงพยาบาล 6 แห่ง ในกรุงลอนดอนโดยที่ผู้สอนและผู้เรียน จึงมีปฏิสัมพันธ์กันทั้งในทฤษฎีและการปฏิบัติ

3. ประเทศบราซิล โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา จัดการศึกษาผ่านดาวเทียม เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและพัฒนาประเทศในด้านการศึกษา โดยเน้นหนักไปทางด้านให้การศึกษาแก่เยาวชนทั่วประเทศที่ไม่มีการศึกษาหรือที่ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน

ดาวเทียมเพื่อการศึกษาในระบบนอกระบบโรงเรียน

การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน สามารถจัดได้หลายรูปแบบ อาทิ การเรียนการสอนของการศึกษาระบบเปิด การฝึกอบรมด้านต่าง ๆ การสัมมนา การฝึกวิชาชีพ เป็นต้น โดยการที่ผู้สอนหรือวิทยากรจะอยู่ในสถาบัน การศึกษา หรือศูนย์กลางของการสอน ผู้เรียน ผู้เข้ารับการอบรม หรือผู้ร่วมการสัมมนาจะอยู่ร่วมกันในสถานศึกษาอีกแห่งหนึ่ง หรืออาจจะแยกย้ายกันอยู่ในสถานที่ต่าง ๆ กันหลายแห่งก็ได้ โดยใช้การต่อสายเคเบิลจากสถานีรับสัญญาณดาวเทียม และใช้ร่วมกับเครื่องรับโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ ลำโพง และอุปกรณ์อื่นพร้อมกันไปด้วย เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมมือปราชญ์ ปรึกษาหารือหรือถามปัญหาข้อข้องใจร่วมกันได้ เช่น

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการส่งรายการการศึกษาโดยใช้การส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมไปยังประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่ห่างไกล และทุรกันดารแถบเทือกเขาร็อกกี้ เทือกเขาอัลไพน์ และในรัฐอลาสกา เพื่อให้ประชาชนนั้นได้รับข่าว ความรู้ และการศึกษาด้วย เนื่องจากไม่มี มหาวิทยาลัยหรือศูนย์กลางข่าวสารอยู่ในแถบนั้นเลย

2. ประเทศอังกฤษ มีการใช้การส่งสัญญาณดาวเทียมกันมาก ตัวอย่างสำคัญ คือ การสอนของมหาวิทยาลัยเปิด ที่จัดโปรแกรมพิเศษเป็นหลักสูตรระยะสั้น เพื่อเปิดโอกาสแก่ผู้ที่ต้องการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม โดยการเรียนด้วยตนเองอยู่กับบ้านและมีการให้ประกาศนียบัตรรับรองหลังจากที่เรียนจบแล้ว

3. ประเทศอินเดีย โดยความร่วมมือของนาซา (NASA) ได้จัดให้มีการถ่ายทอดรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม AST-6 ในปี ค.ศ. 1975 เป็นการแก้ปัญหาในการให้การศึกษาแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านต่าง ๆ ห้าหมื่นกว่าหมู่บ้านที่กระจัดกระจายกันทั่วประเทศ

เพื่อส่งรายการเพื่อการศึกษาภาคบังคับ และรายการการศึกษาเพื่อประชาชนซึ่งเป็นรายการที่มุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ อนามัย การวางแผนครอบครัว การแนะแนวอาชีพ ฯลฯ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้/ความต้องการของผู้ใหญ่

ครูประจำกลุ่มจัดว่าเป็นผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ จึงควรเข้าใจพื้นฐานของการเรียนรู้ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้ใหญ่ ดังนี้

1. ผู้ใหญ่ หมายถึง บุคคลซึ่งมีพัฒนาการถึงพร้อมกันทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ตลอดจนบทบาททางสังคมสมบูรณ์เต็มที่ สามารถรับผิดชอบและดำเนินชีวิตและกิจการต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยความราบรื่น (เชิรศรี วิวิธศิริ, 2537 : 36)

2. การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการได้รับสิ่งเร้า และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าว จะจะมีลักษณะที่ถาวรพอสมควร ซึ่งก็คือการได้รับประสบการณ์นั่นเอง (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2536:56)

การเรียนรู้ของผู้ใหญ่นั้น โนลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2536 : 193 - 194 ; อ้างอิงมาจาก Knowles, 1978) ได้ศึกษาค้นคว้าจากผลงานของลินเดอร์แมน และสรุปเป็นพื้นฐานการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่สมัยใหม่ (Modern Adult Learning Theory) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ความต้องการและความสนใจ (Need and Interests) ผู้ใหญ่จะถูกชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ถ้าหากตรงกับความต้องการและความสนใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา เขาก็จะเกิดความพึงพอใจ เพราะฉะนั้นควรจะมีการเริ่มต้นในสิ่งเหล่านี้้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมทั้งหลาย เพื่อให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้นั้นจะต้องคำนึงถึงสิ่งนี้เสมอ

2. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life Situations) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะได้ผลดีถ้าหากถือเอาตัวผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน ดังนั้น การจัดหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ควรจะยึดถือสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่เป็นหลักสำคัญ มิใช่ตัวเนื้อหาวิชาทั้งหลาย

3. การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience) เนื่องจากประสบการณ์เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุดสำหรับผู้ใหญ่ ดังนั้น วิธีการหลักสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ก็คือ การวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ของผู้ใหญ่แต่ละคนอย่างละเอียด ว่ามีส่วนไหนของประสบการณ์ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้บ้าง แล้วจึงหาทางนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

4. ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self - Directing) ความต้องการที่อยู่ในส่วนลึกของผู้ใหญ่ ก็คือ การมีความรู้สึกที่ต้องการที่จะสามารถนำตนเองได้ เพราะฉะนั้น บทบาทของครูจึงควรอยู่ในกระบวนการสืบหาหรือค้นหาคำตอบร่วมกันกับผู้เรียน มากกว่าการทำงานที่สั่งผ่าน หรือเป็นสื่อสำหรับความรู้ แล้วทำหน้าที่ประเมินค่าว่าเขาคล้อยตามหรือไม่เพียงใดเท่านั้น

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละบุคคลเมื่ออายุเพิ่มมากขึ้น เพราะฉะนั้น การสอนนักศึกษาผู้ใหญ่จะต้องจัดเตรียมการในด้านนี้อย่างดีพอ เช่น รูปแบบของการเรียนการสอน เวลาที่ได้ทำการสอน สถานที่สอน และประการสำคัญ คือ ความสามารถในการเรียนรู้ในแต่ละขั้นของผู้ใหญ่ย่อมเป็นไปตามความสามารถของผู้ใหญ่แต่ละคน

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2536:17) กล่าวถึงการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ว่าเป็นกิจกรรมการศึกษาที่ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน จัดขึ้นตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน โดยยึดแนวคิดที่ว่าการศึกษาคือชีวิต ชีวิตคือการศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักใช้ความคิด รู้จักตัดสินใจ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยเหลือตนเอง รวมทั้งผู้เรียนมีอิสระภาพจากสิ่งแวดล้อมมากที่สุด

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไว้หลายทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) นักจิตวิทยาในกลุ่มมนุษยนิยม เน้นด้านอารมณ์ ความรู้สึกของบุคคล คุณค่าของความเป็นคนมากและเห็นว่าการเรียนรู้ ของบุคคลนั้นมีองค์ประกอบด้านความรู้สึกเข้าไปเกี่ยวข้องได้มาก เช่น ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง การยอมรับตนเอง สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล และระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรที่สำคัญของการมีความเชื่อในศักยภาพของมนุษย์ที่จะนำตนเองเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ต้องมี ลักษณะที่เรียกว่า "ผู้เรียนต้องเริ่มต้นในการเรียนรู้เอง" (Self-initiated) ถึงแม้บรรดาสิ่งเร้าจะมาจากภายนอกก็ตาม (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2524:3) มีความคิดสร้างสรรค์ มีความต้องการที่จะค้นพบเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของตนที่เรียกว่า Self actualization ซึ่งเป็นแรงจูงใจ ที่สำคัญที่ทำให้คนรักที่จะแสวงหาความรู้อย่างไม่หยุดยั้ง นักจิตวิทยาที่สำคัญในกลุ่มนี้ คือ มาสโลว์ (Maslow) และ คาร์ล โรเจอร์ (Carl Rogers)

2. ทฤษฎี อี อาร์ จี

อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, 1981) กล่าวถึงความต้องการของคนว่าคนมีความต้องการหลัก 3 ประการ คือ

1. ความต้องการดำรงอยู่ (E - Existence) จะเกี่ยวข้องกับความต้องการทางร่างกายและวัตถุ เช่น ความหิว ความกระหาย ที่พักอาศัย เงิน และผลประโยชน์พิเศษ เป็นต้น
2. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (R - Relateness) เป็นความต้องการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ เช่น สมาชิกในครอบครัว ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อน

ทำงาน และเพื่อน

3. ความต้องการด้านความก้าวหน้า (G - Growth) เป็นความต้องการที่จะให้รับการตอบสนองเมื่อบุคคลได้เผชิญกับปัญหาที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ หรือการที่ได้มีสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมา

ความต้องการทฤษฎีของอัลเฟอร์เตอร์ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่เชื่อว่า

1. เมื่อความต้องการอยู่ในระดับใดได้รับการตอบสนองน้อย ความต้องการในระดับนั้น ๆ จะยิ่งเพิ่มมากขึ้น
2. เมื่อความต้องการในระดับใดได้รับการตอบสนองน้อย ความต้องการในระดับต่ำกว่าจะมีมากขึ้น
3. เมื่อความต้องการในระดับต่ำกว่าได้รับการตอบสนองมาก ความต้องการในระดับสูงกว่าจะมากตามไปด้วย
4. เมื่อความต้องการสูงสุดได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลจะตื่นแสวงหาความต้องการอื่น ๆ อีก

3. ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ (Human Need Theory) ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ เป็นทฤษฎีที่กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่ไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองหรือมีความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว บุคคลนั้นย่อมจะแสวงหาความต้องการในสิ่งอื่นต่อไปอีก ความต้องการของมนุษย์จะเป็นไปในลักษณะจากต่ำไปหาสูง ที่เรียกว่า ลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Need) คือ เมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในขั้นสูงก็จะตามมา ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ แบ่งออกเป็น 5 ขั้น คือ (Maslow 1954: 80-92)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น
2. ความต้องการด้านความปลอดภัย (Safety and Security Need) เป็นความต้องการเพื่อให้ตนเองมีความปลอดภัย และมีความมั่นคงทางฐานะ เศรษฐกิจ และงานอาชีพ
3. ความต้องการทางด้านสังคมและการเป็นเจ้าของ (Social and Belonging Need) เป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และความรู้สึกว่าตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคม มีความต้องการเพื่อ เช่น การเข้าไปเป็นสมาชิกขององค์กร หรือสมาคมต่าง ๆ

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem of Status Need) เป็นความต้องการมีเกียรติยศ มีฐานะดีในสังคม ได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลทั่วไป
5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จที่คาดหวังไว้ (Self - actualization or Self - realization Need) ความต้องการนี้นับเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เป็นความต้องการให้บรรลุผลสำเร็จในสิ่งที่ใฝ่ฝันไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของครูประจำกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การศึกษาผู้ใหญ่ ได้มีผู้ทำการค้นคว้าวิจัยไว้ดังนี้

เบญจพร ไร่เทียมศิลป์ (2525:จ - ฉ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทที่คาดหวังและปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ คาดหวังว่าผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4 ควรปฏิบัติบทบาทอยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา ผลการเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่ ในแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา

จันทรา บุญช่วย (2536:41-45) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูประจำกลุ่มที่ส่งเสริมการอภิปรายของผู้เรียน ในโครงการการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุ และไปรษณีย์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้ ผลการวิจัยในส่วนของสภาพทั่วไปของครูประจำกลุ่ม และสภาพทั่วไปของผู้เรียน พบว่า การจัดกิจกรรมการพบกลุ่มส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมพบกลุ่มทุกสัปดาห์ และสาเหตุที่ครูประจำกลุ่มไม่สามารถมาพบกลุ่มได้ทุกครั้ง เพราะติดราชการ วันพบกลุ่มตรงกับวันสำคัญทางราชการ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการอภิปรายกลุ่มของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนไม่ได้ศึกษาค้นคว้ามาก่อน ผู้เรียนไม่กล้าอภิปราย ผู้เรียนมาพบกลุ่มน้อยสำหรับจุดนัดพบกลุ่มนั้น ร้อยละ 66.67 พบกลุ่มอยู่ในหมู่บ้านที่ผู้เรียนอาศัย ร้อยละ 33.33 ไม่พบกลุ่มนอกหมู่บ้าน โดยในจำนวนผู้เรียนที่ต้องพบกลุ่มนอกหมู่บ้านนี้ มีจุดนัดพบกลุ่มต่างหมู่บ้านมากที่สุด รองลงมาคือ จุดนัดพบอยู่ต่างอำเภอ และจุดนัดพบอยู่ต่างตำบล แต่ระยะทางในการเดินทางมาพบกลุ่มมิได้เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางพบกลุ่ม

ฉลต จันทรสมบัติ (2527:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 4 หมวทวิชาวาสรางเสริมประสพการณชีวิตในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าครูส่วนใหญ่ใช้พฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ มุ่งการสอนเนื้อหาของบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนรับความรูมากที่สุด มากกว่าการส่งเสริมให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ครูส่วนใหญ่ ไม่ได้ใช้วิธีการสอนแบบอภิปรายเป็นหลัก ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูที่มีวุฒิ ประสพการณสอน ครูที่ผ่านการอบรมกับครูที่ไม่ผ่านการอบรม มีพฤติกรรมต่าง ๆ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นิสัย โรจนโพธิ์ (2527:82-85) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียนผู้ใหญ่ โดยศึกษาจากทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า นักศึกษาชายหญิงที่มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของครูที่เป็นจริงกับคาดหวังด้านการเตรียมการสอนการใช้อุปกรณ์ และการประเมินผลการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณานักศึกษากลุ่มที่อายุต่างกัน มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของครูทั้ง 4 ด้าน พบว่า นักศึกษาอายุ 20 ปีลงมา และอายุ 20-25 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอายุ 25 ปีขึ้นไปมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่เป็นจริง และคาดหวังของนักศึกษาที่เรียนในเมืองและนอกเมือง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เรณู หอมดี (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ของครูผู้สอนในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และวัสดุหลักสูตรด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดประเมินผล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาพบว่า ในกลุ่มที่มีประสพการณในการสอนต่างกัน จะมีปัญหาด้านความเข้าใจหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปัญหาด้านอื่นนั้นไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ก็ไม่พบความแตกต่างของปัญหาระหว่างครูที่มีอายุ วุฒิ การได้รับการอบรม และเขตพื้นที่ทำการสอนแตกต่างกัน

สุเทพ อ่วมเจริญ (2529 : 71-74) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุมากขึ้น มีแนวโน้มว่าสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประจำกลุ่มได้มากขึ้น เพราะผู้ที่มีอายุมากขึ้นจะมีความพร้อมทางด้านต่าง ๆ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้พร้อมที่จะมีความสามารถใน

การปฏิบัติงานมากขึ้น ทางด้านประสบการณ์ของครูประจำกลุ่ม พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์การสอนผู้ใหญ่มาก จะสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประจำกลุ่มได้ดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประสบการณ์การสอนผู้ใหญ่นั้น เป็นประสบการณ์สอนระดับเดียวกัน หลักสูตรเดียวกัน งานในหน้าที่จึงมีความคล้ายคลึงกัน จึงทำให้ผู้มีประสบการณ์มาแล้ว สามารถปฏิบัติได้ดีกว่า ผู้มีประสบการณ์น้อยหรือไม่มีประสบการณ์เลย

วิเชียร ประดับการ (2529) : บทคัดย่อ ได้วิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาออกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้ ปรากฏว่า การจัดการศึกษาออกโรงเรียนทางวิทยุ และไปรษณีย์ของไทย เกิดจากแรงกดดันในด้านความต้องการทางการศึกษาของประชาชนโดยอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในด้านการใช้สื่อมวลชนประเภทวิทยุ เพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชนรวมทั้งแนวคิดเรื่องการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและประสบการณ์กับหน่วยงานต่าง ๆ นำสื่อมวลชนประเภท วิทยุและการสื่อสารทางไปรษณีย์มาให้แก่ประชาชนโดยตรง

ธนิต บุญประเสริฐ (2530) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาความสนใจของประชาชนในการชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ช่อง 11 ปรากฏว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยเป็นอย่างมากกับการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ซึ่งประเภทของรายการโทรทัศน์ที่ประชาชนชอบนั้น ได้แก่ รายการข่าว บันเทิง รายการส่งเสริมความรู้ทั่วไป ส่วนรายการด้านการศึกษาและความรู้ที่สนใจ ได้แก่ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข่าง เพลงและดนตรี ท่องเที่ยว และแนะนำอาชีพ ความยาวของรายการอยู่ในระยะเวลาประมาณ 30 นาที

รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การทดลองการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมกรมการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2/2539 ได้เสนอปัญหาและข้อเสนอแนะในเรื่องการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ดังนี้

1. การจัดการ การเริ่มทดลองซ้ำ การจัดส่งสื่อต่าง ๆ ลำช้า บุคลากรที่เกี่ยวข้องยังไม่ชัดเจน ในเรื่องการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอและเหมาะสม การออกอากาศไม่ตรงเวลาซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานเป็นอย่างยิ่ง จึงควรมีการทดลองซ้ำอีก จัดส่งสื่อให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดล่วงหน้า ชี้แจง/อบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในทุกระดับให้ชัดเจนตรงกัน สนับสนุนอุปกรณ์เพิ่มเติมตามความเหมาะสม เช่น เครื่องรับโทรทัศน์และเครื่องเล่นวีดีทัศน์ เป็นต้น รวมทั้งจัดตารางออกอากาศรายการต่าง ๆ ให้ตรงกับตารางออกอากาศ หากมีการเปลี่ยนแปลงควรแจ้งให้ทราบล่วงหน้า นอกจากนั้น ควรมีการนิเทศ ติดตามผลอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง

2. การจัดการเรียนการสอน ครูประจำกลุ่มมีประสิทธิภาพหรือไม่ ปัจจัยที่สำคัญอยู่ที่ครูประจำกลุ่ม ถ้าตระหนักถึงบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง มีความเสียสละ ตั้งใจ เอาใจใส่และรู้จักพัฒนาเทคนิคการสอนของตนอยู่เสมอจะทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีวิธีการคัดเลือกการอบรมและประเมินผลการดำเนินงานของครูประจำกลุ่มที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น ควรปรับปรุงสื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้เหมาะสมกับสภาพของนักศึกษา เป็นต้น รวมทั้งควรให้นักศึกษาที่พบกลุ่มโดยใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมลงทะเบียนเรียนในหมวดวิชาเดียวกัน และหมวดวิชาที่เท่ากัน เพื่อความสะดวกในการวางแผนและการจัดการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่ม

3. สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สื่อสิ่งพิมพ์ชุดวิชามีรายละเอียดน้อย กิจกรรมบางอย่างไม่เหมาะสม จำนวนเล่มมาก ราคาแพง บางเล่มภาพประกอบไม่เหมาะสม เนื้อหา กิจกรรมไม่สอดคล้องกับรายการโทรทัศน์ ในขณะที่รายการโทรทัศน์มีความยาวน้อยไป หลายรายการนำเสนอเนื้อหาเร็วไป บางรายการเดินเรื่องซ้ำ และไม่สอดคล้องกับชุดวิชา จึงควรปรับปรุงให้สื่อสิ่งพิมพ์ชุดวิชาและรายการโทรทัศน์มีความสอดคล้องกัน รวมทั้งปรับรายละเอียดอื่น ๆ ให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อชุดวิชาควรแยกเป็น 2 เล่ม คือ เล่มเนื้อหา และเล่มกิจกรรม หากเป็นไปได้ควรจัดให้มีศูนย์บริการสื่อต่าง ๆ แก่นักศึกษา และประชาชนทั่วไป เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

4. ระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยข้อง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ชัยนาท และระยอง เสนอให้กำหนดจำนวนหมวดวิชาที่นักศึกษาจะลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคไม่เกิน 3 หมวด เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มเวลาการพบกลุ่มเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามรูปแบบที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด เพิ่มการสอนเสริมและจัดให้มีการประเมินผลระหว่างภาคเรียน และประเมินผลปลายภาคสอดคล้องกับสื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อให้การใช้สื่อศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและกว้างขวาง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในส่วนของรายงานการวิจัยในต่างประเทศนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน (ม.ป.ป. : 18-20) ได้รวบรวมผลการวิจัยของนักการศึกษา ในด้านการจัดโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

อาน่า แวน รูเยน แมรี (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้โทรทัศน์เป็นสื่อในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อสนองความต้องการของคนผิวขาว ในสาธารณรัฐอัฟริกาใต้ ผลการศึกษา พบว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่เหมาะสมในการศึกษานอกโรงเรียนเพราะสามารถสนอง

ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ เนื่องจากข้อได้เปรียบในการเป็นสื่อที่ใช้ภาพเป็นตัวกระตุ้นความสนใจและเข้ากับกลุ่มผู้เรียนจำนวนมากได้พร้อม ๆ กัน แต่มีข้อเสียตรงที่ไม่สามารถจะพัฒนารายการตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนได้ นอกจากนั้นจะต้องมีความระมัดระวังในการวางแผนจัดการที่จะเสนอเนื้อหาเฉพาะอย่างด้วย โดยจะต้องคำนึงถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบรายการ เทคนิคการผลิตและประเมินผลรายการ

หลุยส์ ซิลวา ลีมอง (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงบทบาทของโทรทัศน์ในขบวนการใช้การศึกษาของประเทศบราซิลยุคใหม่เพื่อที่จะรวบรวมวิธีการใช้สื่อโทรทัศน์ในการแก้ปัญหาเด็กนักเรียนออกจากโรงเรียนกลางคัน ซึ่งสรุปได้ว่า เด็กที่เรียนโดยใช้สื่อโทรทัศน์สอนจะได้คะแนนดีกว่าเด็กที่เรียนในระบบชั้นเรียนปกติ ชุดการสอนทางโทรทัศน์จะมีประสิทธิภาพผลต่อเด็กส่วนใหญ่ที่โรงเรียนไม่สามารถจัด ชั้นเรียนตามปกติได้ รายการเพื่อการศึกษาที่เป็นภาษาอังกฤษ จะต้องนำมาแปลตามภาษาและวัฒนธรรมโปรตุเกสก่อนที่จะนำมาใช้ในประเทศบราซิล

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลมีเพศต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแตกต่างกัน
2. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแตกต่างกัน
3. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแตกต่างกัน
3. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแตกต่างกัน
5. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลที่ผ่านการอบรมหรือไม่ผ่านการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาผ่านดาวเทียมแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนดังนี้ คือ กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล จังหวัดศรีสะเกษ ที่ใช้สถานที่จัดตั้งอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมเพื่อจัดการเรียนการสอนและให้บริการแก่นักศึกษา และกำลังสอนอยู่ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 รวม 21 อำเภอ จำนวน 622 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างประชากรตามข้อ 1 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 คน

2.2 เรียงลำดับขนาดอำเภอตามจำนวนประชากรตั้งแต่มากไปหาน้อย แล้วสุ่มตัวอย่างอำเภอ จำนวน 10 อำเภอ ตามลำดับหมายเลขที่เป็นเลขคู่ ได้แก่ อำเภอเมืองศรีสะเกษ อุทุมพรพิสัย ขุนหาญ โนนคูณ ภูสิงห์ ยางชุมน้อย ศรีรัตนะ ราชโศภิต พยุห์ เมืองจันทร์ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 273 คน ซึ่งมากกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan จำนวน 33 คน รายละเอียดข้อมูลที่ปรากฏในตาราง 1,2

ตาราง 1 จำนวนอำเภอและประชากรทั้งหมดในจังหวัดศรีสะเกษ

ลำดับที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ประชากร	จุดติดตั้งชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม / แห่ง
1.	กันทรลักษ์	115	34
2.	เมืองศรีสะเกษ	69	35
3.	ขุขันธ์	50	31
4.	อุทุมพรพิสัย	45	32
5.	กันทรารมย์	44	27
6.	ขุนหาญ	38	25
7.	ปรางค์กู่	32	16
8.	โนนคูณ	29	11
9.	เบญจลักษ์	27	11
10.	ภูสิงห์	24	13
11.	น้ำเกลี้ยง	20	15
12.	ยางชุมน้อย	20	14
13.	ห้วยทับทัน	17	11
14.	ศรีรัตนะ	15	12
15.	ไพรบึง	15	13
16.	ราษีไศล	14	25
17.	วังหิน	13	14
18.	พยุห์	12	9
19.	บึงบูรพ์	11	4
20.	เมืองจันทร์	7	7
21.	โพธิ์ศรีสุวรรณ	5	9
22.	สนอ.ศรีสะเกษ	-	1
23.	ลำรอง	-	9
รวม		622	378

ตาราง 2 อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	อำเภอ	กลุ่มตัวอย่าง
1.	เมืองศรีสะเกษ	69
2.	อุทุมพรพิสัย	45
3.	ขุนหาญ	38
4.	โนนคูณ	29
5.	ภูสิงห์	24
6.	ยางชุมน้อย	20
7.	ศรีรัตนะ	15
8.	ราษีไศล	14
9.	พยุห์	12
10.	เมืองจันทร์	7
รวม		273

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนทางไกล และการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการของครู ด้านการเตรียมตัวของนักศึกษา และด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า โดยให้ผู้ตอบบอกระดับปัญหา 5 ระดับ

5 หมายถึง ระดับปัญหา มากที่สุด

4 หมายถึง ระดับปัญหา มาก

3 หมายถึง ระดับปัญหา ปานกลาง

2 หมายถึง ระดับปัญหา น้อย

1 หมายถึง ระดับปัญหา น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อรวบรวมความคิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการของครู ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา และด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดการจัดการศึกษาทางไกล จากตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้ประธานกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทพิจารณาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาทางไกลเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขถูกต้องสมบูรณ์แล้ว นำไปทดลอง (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91
5. ปรับปรุงแบบสอบถามขั้นสุดท้ายก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างทำการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตรเพื่อขอหนังสือกรมการศึกษานอกโรงเรียน ขอความอนุเคราะห์กรมอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ
2. นำหนังสือจากกรม แจ้งศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัย รวบรวมข้อมูลจากครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามในวันประชุมประจำเดือนให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ แจกแบบสอบถามให้ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล และส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

4. เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามได้แล้วนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับมาแล้วจะได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา คัดเลือกไว้เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์นำมาจัดทำรหัส และกรอกตัวเลขในกระดาษรหัส

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Package for Social Science - PC) โดยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 ข้อมูลสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาความถี่ ร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2.2 ส่วนที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ทั้ง 3 ด้าน กระทำด้วยการแจกแจงความถี่ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

โดยให้ความหมายของระดับคะแนน ดังนี้

1.00 - 1.80 หมายถึง ปัญหาน้อยที่สุด

1.81 - 2.60 หมายถึง ปัญหาน้อย

2.61 - 3.40 หมายถึง ปัญหาปานกลาง

3.41 - 4.20 หมายถึง ปัญหามาก

4.21 - 5.00 หมายถึง ปัญหามากที่สุด

2.3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาของครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยหาค่าความถี่ของข้อเสนอแนะ วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ แล้วนำมาเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติสำหรับตรวจสอบเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (ล้วน สายยศ. 2524 : 171)

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC จำแนกวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ หาค่าเฉลี่ย (Mean)

2.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3 หาค่า t- test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง

2 กลุ่ม

2.4 หาค่า F- test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง

3 กลุ่ม

2.5 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้สูตร Scheffe's test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนครูประจำกลุ่ม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง (t-distribution)
F	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ขึ้นไป (F- distribution)
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ย ของความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1	การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2	การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของ
ครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ตอนที่ 3	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของ
ครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ตอนที่ 4	สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม
ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นการวิเคราะห์โดยใช้จำนวนและร้อยละ จำแนก เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนทางไกล และการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคุณลักษณะสถานภาพส่วนตัว

ที่	คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
1.1	ชาย	152	58.69
1.2	หญิง	107	41.31
	รวม	259	100.00
2.	อายุ		
2.1	ต่ำกว่า 35 ปี	124	47.88
2.2	35-50 ปี	126	48.65
2.3	สูงกว่า 50 ปีขึ้นไป	9	3.47
	รวม	259	100.00
3.	ระดับการศึกษา		
3.1	ต่ำกว่าปริญญาตรี	32	12.35
3.2	ปริญญาตรี	222	85.71
3.3	สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.94
	รวม	259	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
4.	ประสบการณ์การสอนทางไกล		
4.1	น้อยกว่า 2 ปี	101	39.00
4.2	2-4 ปี	103	39.77
4.3	มากกว่า 4 ปี	55	21.23
	รวม	259	100.00
5.	การอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม		
5.1	เคย	168	64.86
5.2	ไม่เคย	91	35.14
	รวม	259	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า จำนวนครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 259 คน จำแนกเป็นเพศชาย 152 คน และเพศหญิง 107 คน คิดเป็นร้อยละ 58.68 และ 41.31 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีอายุต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 124 คน มีอายุ 35-50 ปี จำนวน 126 คน มีอายุสูงกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 47.88, 48.65 และ 3.47 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 32 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 222 คน และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.35, 85.71 และ 1.94 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การสอนทางไกล มีประสบการณ์ น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 101 คน , 2-4 ปี จำนวน 103 คน และมากกว่า 4 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00, 39.77 และ 21.23 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามการอบรมมีผ่านการอบรมจำนวน 168 คน และไม่ได้รับการอบรมจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 64.86 และ 35.14 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโดยรวมและรายด้าน โดยหาค่าความถี่ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านการเตรียมการของครู ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา และด้านการปฏิบัติการพบกลุ่ม

ตาราง 2 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมและเป็นรายด้าน

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
ด้านการเตรียมการของครู	3.01	0.67	ปานกลาง
ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา	2.72	0.71	ปานกลาง
ด้านการปฏิบัติการพบกลุ่ม	2.82	0.67	ปานกลาง
รวม	2.85	0.68	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่าครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.72 - 3.01$) โดยเรียงจากด้านการเตรียมการของครู ด้านการปฏิบัติการพบกลุ่ม และการเตรียมตัวนักศึกษา ตามลำดับ

เพื่อให้ทราบความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นรายด้านโดยรวมและเป็นรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวม 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการของครู ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา และด้านการปฏิบัติการพบกลุ่ม จึงแสดงการวิเคราะห์ ดังตาราง 3-5 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการเตรียมการของครู โดยรวมและเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาด้านการเตรียมการของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1.	การตรวจสอบจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน	2.67	1.01	ปานกลาง
2.	การวางแผนการพบกลุ่มไม่สอดคล้องกับตารางออกอากาศ	3.26	1.03	ปานกลาง
3.	การศึกษารายละเอียดของชุดวิชาที่สอดคล้องกับเนื้อหา ที่ออกอากาศ	3.10	.98	ปานกลาง
4.	การจัดหาชุดวิชาในรายวิชาที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ออกอากาศ	3.55	1.03	มาก
5.	การหมุนเวียนเข้ารับชมรายการโทรทัศน์กับครูประจำกลุ่มคนอื่น	3.35	1.12	ปานกลาง
6.	การให้เวลาสำหรับการพบกลุ่ม	2.65	1.05	ปานกลาง
7.	การบันทึกพฤติกรรมนักศึกษาขณะดูรายการโทรทัศน์	2.80	1.06	ปานกลาง
8.	การศึกษาคู่มือออกอากาศ	2.70	1.05	ปานกลาง
9.	การเตรียมกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน	2.56	1.03	น้อย
10.	การนำวัสดุท้องถิ่นมาผลิตเป็นเอกสาร อุปกรณ์การเรียนการสอน	3.16	1.07	ปานกลาง
11.	การเก็บรักษาอุปกรณ์ไม่เป็นระบบต่อการใช้	3.08	1.09	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาด้านการเตรียมการของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
12.	การประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของโรงเรียนให้นักศึกษาได้ทราบทันต่อเหตุการณ์	2.61	1.12	น้อย
13.	การขาดความถนัดในวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ	2.98	1.12	ปานกลาง
14.	การวางแผนเรื่องการใช้สถานที่ชมรายการโทรทัศน์	3.01	1.06	ปานกลาง
15.	การจัดทำแผนพบกลุ่มรายสัปดาห์	2.74	0.94	ปานกลาง
16.	การจัดหาสื่อ / อุปกรณ์ ที่จะใช้ตามแผนการพบกลุ่ม	3.27	1.00	ปานกลาง
17.	การตรวจสอบสื่อทุกประเภทในชุดวิชาก่อนดำเนินการสอน	3.13	1.02	ปานกลาง
18.	การขาดความรู้เรื่องการใช้อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม	3.60	0.10	มาก
19.	สถานที่พบกลุ่มอยู่ห่างจากไกลจุดติดตั้งชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม	3.05	1.31	ปานกลาง
20.	การจัดสถานที่พบกลุ่ม โต๊ะ เก้าอี้ ไม่เพียงพอกับจำนวน นักศึกษา	2.92	1.39	ปานกลาง
	รวม	3.01	0.67	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่าครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการเตรียมการของครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) ข้อที่มีปัญหาระดับมากที่สุด 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 18 การขาดความรู้เรื่องการใช้อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม ($\bar{X} = 3.60$) และข้อที่ 4 การจัดหาชุดวิชาในรายวิชาที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ออกอากาศ ($\bar{X} = 3.55$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนที่มีปัญหาระดับน้อยมี 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 9 การเตรียมกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน ($\bar{X} = 2.56$) และข้อ 12 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของโรงเรียนให้นักศึกษาได้ทราบทันต่อเหตุการณ์ ($\bar{X} = 2.61$)

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูประจำกลุ่ม การจัดการศึกษา
ทางไกลผ่านดาวเทียม เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการเตรียมตัวนักศึกษาโดยรวม
และเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาด้านการเตรียมตัวนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1.	การปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อชี้แจงการเรียนการสอน	2.57	1.03	น้อย
2.	การมอบหมายให้นักศึกษาศึกษาเอกสารชุดวิชาด้วยตนเอง	2.75	1.00	ปานกลาง
3.	การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพบกลุ่มรายสัปดาห์	2.93	1.01	ปานกลาง
4.	การแจ้งวันเวลาและสถานที่การพบกลุ่มให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า	2.36	1.07	น้อย
5.	การขาดความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการพบกลุ่มด้วยรายการโทรทัศน์	3.06	1.02	ปานกลาง
6.	การทักทายสอบถามความพร้อมของนักศึกษาก่อนชมรายการโทรทัศน์	2.69	0.98	ปานกลาง
7.	การสนทนา / ทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายการที่จะนำเสนอ	2.65	0.95	ปานกลาง
8.	การชี้แจงจุดมุ่งหมายในการชมรายการโทรทัศน์	2.57	0.96	น้อย
9.	การย้ำประเด็นที่นักศึกษาต้องเรียนรู้	2.53	0.93	น้อย
10.	การแนะนำนักศึกษาให้หาความรู้เพิ่มเติมจากคู่มือเรียน	2.47	1.01	น้อย
11.	การมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด	2.54	1.20	น้อย

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาด้านการเตรียมตัวนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
12.	การปฏิบัติตัวของนักศึกษาในระหว่างเรียนทางไกลผ่านดาวเทียมและการพบกลุ่ม	2.70	0.96	ปานกลาง
13.	การแนะนำหนังสือ เอกสารที่มีไว้บริการแก่นักศึกษา	2.74	1.07	ปานกลาง
14.	การให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มของนักศึกษา	2.95	1.00	ปานกลาง
15.	การวางแผนการพบกลุ่มระหว่างครูประจำกลุ่มกับนักศึกษา	2.76	0.98	ปานกลาง
16.	การชมรายการโทรทัศน์ไปพร้อม ๆ กันของครูประจำกลุ่มและนักศึกษา	2.80	1.02	ปานกลาง
17.	การติดตามชมรายการโทรทัศน์อย่างตั้งใจของครูประจำกลุ่มและนักศึกษา	2.72	1.00	ปานกลาง
18.	การจดประเด็นที่สำคัญ ๆ หรือทำกิจกรรมตามรายการ โทรทัศน์กำหนด	3.02	0.93	ปานกลาง
19.	การมอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ	2.96	0.99	ปานกลาง
20.	การแนะนำและให้ข้อมูลแก่นักศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในอนาคต	2.68	0.99	ปานกลาง
	รวม	2.72	0.71	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่าครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีสภาพปัญหาด้านการเตรียมตัวนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$) เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อไม่มีข้อที่มีปัญหาระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหามานกลาง จำนวน 3 ข้อ เช่น ข้อ 5 การขาดความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการพลกลุ่มด้วยรายการโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.06$) และข้อ 18 การจดประเด็นที่สำคัญ ๆ หรือทำกิจกรรมตามรายการโทรทัศน์กำหนด ($\bar{X} = 3.02$) และมีปัญหาระดับน้อย จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ข้อ 4 การแจ้งวันเวลาและสถานที่การพบกลุ่มให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า ($\bar{X} = 2.36$)

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของครูประจำกลุ่ม การจัดการศึกษา
ทางไกลผ่านดาวเทียม เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานด้านปฏิบัติการพบกลุ่มโดยรวมและ
เป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1.	การนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำวัตถุประสงค์กระบวนการเรียนการสอน	2.56	1.00	น้อย
2.	การสรุปบทเรียนจากรายการโทรทัศน์	2.66	0.98	ปานกลาง
3.	การสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองและสนุกสนานเพื่อให้กลุ่มทำงานได้ดี	2.26	1.02	น้อย
4.	การสำรวจวัสดุ อุปกรณ์เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรม	2.93	0.98	ปานกลาง
5.	การประสานงานการใช้ทรัพยากรและวิทยากรท้องถิ่น ในการพบกลุ่ม	3.02	1.04	ปานกลาง
6.	การขาดความสะดวกในเรื่องสถานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม	3.11	1.05	ปานกลาง
7.	การขาดความเข้าใจจิตวิทยาและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	2.71	1.02	ปานกลาง
8.	ความสามารถในการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง	2.61	0.99	ปานกลาง
9.	การใช้กระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียนรู้จักแสดงความคิดเห็น	2.73	0.95	ปานกลาง
10.	การรับสัญญาณภาพและเสียงขัดข้องระหว่างการชมรายการโทรทัศน์	3.08	1.08	ปานกลาง
11.	นักศึกษาไม่สนใจรายการโทรทัศน์	2.93	1.00	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

	ปัญหาด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
12.	เนื้อหาที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน	2.65	0.97	ปานกลาง
13.	เนื้อหาที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน	2.59	0.94	น้อย
14.	การแนะนำให้ผู้เรียนใช้ข้อมูลด้านวิชาการ สังคม และ ข้อมูลส่วนตัวในการอภิปราย	2.74	0.94	ปานกลาง
15.	การสรุปประเด็นที่ให้นักศึกษาอภิปราย	2.67	0.92	ปานกลาง
16.	การมีระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มน้อยเกินไป	2.87	1.02	ปานกลาง
17.	การขาดความเข้าใจในวิธีการวัดผล / ประเมินผล	2.81	1.12	ปานกลาง
18.	การทำคะแนนระหว่างภาคเรียนของนักศึกษา	2.67	1.05	ปานกลาง
19.	การไม่ได้เข้ารับการอบรมก่อนลงมือปฏิบัติการสอน	2.91	1.09	ปานกลาง
20.	การขาดช่างเทคนิคในการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม	3.80	1.14	มาก
	รวม	2.82	0.67	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่าครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีสภาพปัญหาด้านปฏิบัติการพบกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีข้อที่มีปัญหาระดับมาก จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 20 การขาดช่างเทคนิคในการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม ($\bar{X} = 3.80$) ส่วนข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 16 ข้อ ได้แก่ ข้อ 6 การขาดความสะดวกในเรื่องสถานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.11$) และข้อ 10 การรับสัญญาณและเสียงขัดข้องระหว่างชมรายการโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.08$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาระดับน้อย ได้แก่ ข้อ 3 การสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองและสนุกสนานเพื่อให้กลุ่มทำงานได้ดี ($\bar{X} = 2.26$) และข้อ 1 การนำเข้าสู่บทเรียนแนะนำวัตถุประสงค์กระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.56$)

**ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำ
กลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม**

เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำ
กลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการของครู ด้าน
การเตรียมตัวนักศึกษา และด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา
ประสบการณ์การสอนทางไกล และการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ดังรายละเอียดในตาราง 6 ต่อไปนี้

ตาราง 6 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม
การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ปัญหา	ชาย N = 152		หญิง N = 107		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการเตรียมการของครู	2.96	0.66	3.07	0.68	- 1.63
ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา	2.68	0.73	2.76	0.70	- 0.85
ด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม	2.78	0.69	2.86	0.65	- 0.97
รวม	2.81	0.64	2.90	0.62	-1.14

ตาราง 6 แสดงว่าครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่มีเพศ
ต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้าน
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน
ของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจำแนกตามอายุ

ปัญหา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการเตรียมการของครู	ระหว่างกลุ่ม	2	3.06	1.53	3.46*
	ภายในกลุ่ม	256	112.94	0.44	
	รวม	258	116.00		
ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.54	.077	1.48
	ภายในกลุ่ม	256	132.91	0.51	
	รวม	258	134.45		
ด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.69	1.34	3.02
	ภายในกลุ่ม	256	114.29	0.44	
	รวม	258	116.99		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.16	1.08	2.71
	ภายในกลุ่ม	256	101.82	0.39	
	รวม	258	103.98		

จากตาราง 7 แสดงว่า ครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเตรียมการของครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงนำไปทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) ดังตาราง 8 ต่อไปนี้

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการเตรียมการของครู จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 35 ปี N = 124	35 - 50 ปี N = 126	สูงกว่า 50 ปี ขึ้นไป N = 9
		2.43	3.01	3.04
อายุต่ำกว่า 35 ปี	2.43	-	0.58*	0.61*
อายุ 35 - 50 ปี	3.01	-	-	0.03
สูงกว่า 50 ปี ขึ้นไป	3.04	-	-	-

จากตาราง 8 แสดงว่าครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุ 35-50 ปี และอายุสูงกว่า 50 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ด้านการเตรียมการของครูแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน
ของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจำแนกตามระดับการศึกษา

ปัญหา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการเตรียมการของครู	ระหว่างกลุ่ม	2	1.91	0.95	2.14
	ภายในกลุ่ม	256	114.09	0.44	
	รวม	258	116.00		
ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.18	.1.59	3.10*
	ภายในกลุ่ม	256	1.27	0.51	
	รวม	258	134.45		
ด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.50	0.75	1.67
	ภายในกลุ่ม	256	115.48	0.45	
	รวม	258	116.99		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.01	1.00	2.53
	ภายในกลุ่ม	256	101.96	0.39	
	รวม	258	103.98		

จากตาราง 9 แสดงว่าครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่มี
ระดับการศึกษาต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่าน
ดาวเทียมโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการเตรียมตัวนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ดังนั้น จึงนำไปทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)
ดังตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา		ปริญญาตรี N = 222	ต่ำกว่าปริญญาตรี N = 32	สูงกว่าปริญญาตรี N = 5
	$\bar{X}$	2.69	2.75	3.50
ปริญญาตรี	2.69	-	0.06	0.87*
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2.75	-	-	0.75*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.50	-	-	-

จากตาราง 10 แสดงว่าครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับสูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี กับ สูงกว่าปริญญาตรี มีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการเตรียมตัวนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน
ของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจำแนกตามประสบการณ์การสอน
ทางไกล

ปัญหา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการเตรียมการของครู	ระหว่างกลุ่ม	2	0.84	0.42	0.94
	ภายในกลุ่ม	256	115.15	0.44	
	รวม	258	116.00		
ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.83	1.41	2.75
	ภายในกลุ่ม	256	131.62	0.51	
	รวม	258	134.45		
ด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.67	0.83	1.86
	ภายในกลุ่ม	256	115.31	0.45	
	รวม	258	116.99		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.45	0.72	1.81
	ภายในกลุ่ม	256	102.52	0.40	
	รวม	258	103.97		

จากตาราง 11 แสดงว่า ครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่มีประสบการณ์ต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้านเช่นกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำแนกตามเคยรับการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมหรือไม่เคยรับการอบรมโดยรวมและรายด้าน

ปัญหา	เคยรับการอบรม N = 168		ไม่เคยรับการอบรม N = 91		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการเตรียมการของครู	3.03	0.64	2.96	0.71	0.83
ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา	2.77	0.70	2.61	0.74	1.75
ด้านการปฏิบัติการพบกลุ่ม	2.83	0.67	2.77	0.67	0.74
รวม	2.88	0.62	2.78	0.65	1.21

ตาราง 12 แสดงว่าครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่เคยรับการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หรือไม่เคยรับการอบรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้านเช่นกัน

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม

เป็นการสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ โดยเรียงลำดับความถี่ของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง 259 คน ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 40 ฉบับ ดังปรากฏในตาราง 13 ต่อไปนี้

ตาราง 13 ค่าความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ข้อที่	ข้อมูล	ความถี่
1.	ด้านการเตรียมการของครู <u>ความคิดเห็น</u> 1.1 ครูมีความรู้ในการใช้และเก็บรักษาชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม น้อย 35 1.2 ได้รับตารางออกอากาศช้า 22 1.3 ขาดการวางแผนการพบกลุ่ม 18 <u>ข้อเสนอแนะ</u> 1.1 ควรจัดคู่มือครู และสื่ออุปกรณ์ การเรียนการสอนให้เพียงพอ 27 1.2 ควรอบรมครูเรื่องการใช้และบำรุงรักษาชุดอุปกรณ์รับสัญญาณ ดาวเทียม 20 1.3 ควรวางแผนการพบกลุ่มให้ตรงกับตารางออกอากาศ 15	
2.	ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา <u>ความคิดเห็น</u> 2.1 นักศึกษามาพบกลุ่มไม่ตรงตามนัดหมาย 25 2.2 ขาดเอกสารและแบบเรียน 21 2.3 เนื้อหาวิชามีมากและยาก นักศึกษามีพื้นฐานแตกต่างกัน 16	

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อมูล	ความถี่
	<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
	2.1 เตรียมนักศึกษา ก่อนชมรายการ	23
	2.2 หลังจากชมรายการควรสรุปเนื้อหาและมอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	19
	2.3 นักศึกษาที่มีพื้นฐานในวิชาใดต่ำกว่าควรนัดให้พบกลุ่มเพิ่มเป็นพิเศษ	15
3.	ด้านการปฏิบัติการพบกลุ่ม	
	<u>ความคิดเห็น</u>	
	3.1 สถานที่พบกลุ่มไม่สะดวก ขาดครุภัณฑ์	20
	3.2 มีเวลาพบกลุ่มน้อย	12
	3.3 มีปัญหาการรับสัญญาณดาวเทียม	10
	<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
	3.1 ควรหาสถานที่สามารถพบกลุ่มได้สะดวก	15
	3.2 เพิ่มเวลาพบกลุ่มให้มากขึ้น	12
	3.3 เพิ่มประสิทธิภาพของอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม	8

จากตาราง 13 พบว่าครูประจำกลุ่ม ได้ให้ความคิดเห็นในด้านการเตรียมการของครูว่าปัญหาด้านการใช้และเก็บรักษาชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมมากที่สุด ความถี่ 35 รองลงมา คือ ได้รับตารางออกอากาศช้า และขาดการวางแผนพบกลุ่มส่วนด้านการเตรียมตัวนักศึกษา พบว่า นักศึกษามาพบกลุ่มไม่ตรงตามที่นัดหมายมากที่สุด ความถี่ 25 รองลงมา คือ ขาดเอกสารแบบเรียน และเนื้อหาวิชามากและยาก นักศึกษามีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน ส่วนด้านการปฏิบัติการพบกลุ่ม พบว่า มีปัญหาสถานที่พบกลุ่มไม่สะดวก ขาดครุภัณฑ์มากที่สุด ความถี่ 20 รองลงมา คือ มีเวลาพบกลุ่มน้อย และปัญหาการรับสัญญาณดาวเทียม

ส่วนข้อเสนอแนะ ครูประจำกลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดคู่มือครู และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้พอเพียง มากที่สุด ความถี่ 27 รองลงมาคือ ควรอบรมครูเกี่ยวกับการใช้และบำรุงรักษา ชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม และวางแผนการพบกลุ่มให้ตรงกับตาราง

ออกอากาศ ด้านการเตรียมตัวของนักศึกษา ควรมีการเตรียมตัวนักศึกษาก่อนชมรายการมากที่สุด ความถี่ 23 รองลงมา คือ หลังชมรายการควรสรุปเนื้อหาและมอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และนักศึกษาที่พื้นฐานวิชาใดต่ำ ควรให้พบกลุ่มเพิ่มเติม ด้านการปฏิบัติการพบกลุ่ม ควรหาสถานที่ที่พบกลุ่มได้สะดวกมากที่สุด ความถี่ 15 รองลงมา คือ เพิ่มเวลาพบกลุ่มให้มากขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพของอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของจังหวัดศรีสะเกษ ตามตัวแปร ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนทางไกล และการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแนวทางในการจัดรูปแบบ การจัดกิจกรรมการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของกรมการศึกษานอกโรงเรียน นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาประยุกต์ในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้มีคุณภาพต่อไป

สมมุติฐานการวิจัย

1. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลมีเพศต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแตกต่างกัน
2. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแตกต่างกัน
3. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแตกต่างกัน
4. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแตกต่างกัน
5. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลที่ผ่านการอบรมหรือไม่ผ่านการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาผ่านดาวเทียมแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 2/2540 จำนวน 21 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกันทรลักษ์ เมืองศรีสะเกษ ขุขันธ์ อุดมพรพิสัย กันทรารมย์ ขุนหาญ ปรางค์กู่ โนนคูณ เบญจลักษ์ ภูสิงห์ น้ำเกลี้ยง ยางชุมน้อย ห้วยทับทัน ศรีรัตนะ ไพรบึง ราชไศล วังหิน บึงบูรพ์ เมืองจันทร์ และ โพธิ์ศรีสุวรรณ มีประชากรรวมทั้งสิ้น 622 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มประชากรในข้อ 1 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางความสำเร็จของ Krejcie and Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน

2.2 เรียงลำดับขนาดอำเภอตามจำนวนประชากรตั้งแต่มากไปหาน้อย แล้วสุ่มตัวอย่างอำเภอ จำนวน 10 อำเภอ ตามลำดับหมายเลขที่เป็นเลขคู่ ได้แก่ อำเภอเมืองศรีสะเกษ อุดมพรพิสัย ขุนหาญ โนนคูณ ภูสิงห์ ยางชุมน้อย ศรีรัตนะ ราชไศล พยุห์ และเมืองจันทร์ ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวนทั้งสิ้น 273 คน ซึ่งมากกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan จำนวน 33 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนทางไกล และการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการของครู ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา และด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม รวม 60 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating - Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดการจัดการศึกษาทางไกล จากตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอประธานกรรมการผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ ตรวจ และปรับแก้
3. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาทางไกล เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา
4. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขถูกต้องสมบูรณ์แล้วนำไปทดลอง (Try - out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 2/2540 จำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกันทรลักษ์ น้ำเกลี้ยง และไพรบึง จำนวนทั้งสิ้น 30 คน และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (ล้วน สายยศ. 2524 : 171) ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น 0.91
5. ปรับปรุงแบบสอบถามขั้นสุดท้ายก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอหนังสืออนุญาตจากกรรมการศึกษาออกโรงเรียน ให้เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ
2. แจ้งศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดให้ความอนุเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกล
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กับหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอในวันประชุมประจำเดือนพฤศจิกายน 2540 เพื่อแจกให้ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และให้ส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 259 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.87 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมกับสภาพปัญหาในการปฏิบัติงาน รวม 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการของครู ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา และด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่แล้วคำนวณหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอนทางไกลของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ในการทดสอบเพื่อการเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่มีสภาพต่างกันตามตัวแปร คือ เพศและการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ใช้ t-test
4. การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มตามตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอนทางไกล ใช้ F - test และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังกล่าวใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Package for Social Science - PC)
5. แบบสอบถามความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดนำมาจัดหมวดหมู่แล้วเรียงความถี่มากไปหาน้อย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ด้านลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 58.69 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 41.31 ด้านอายุของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่าอายุต่ำกว่า 35 ปี ร้อยละ 47.88 อายุตั้งแต่ 35-50 ปี ร้อยละ 48.65 และอายุสูงกว่า 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 3.47 ด้านระดับการศึกษาของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่า จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 12.35 ปริญญาตรี ร้อยละ 85.71 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.94 ด้านประสบการณ์การสอนทางไกลของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม น้อยกว่า 2 ปี ร้อยละ 39.00 ประสบการณ์ 2-4 ปี ร้อยละ 39.77 และมากกว่า 4 ปี ร้อยละ 21.23 และด้านการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่าน

ดาวเทียมที่ผ่านการอบรม ร้อยละ 64.86 และไม่ได้รับการอบรม ร้อยละ 35.14

2. ด้านปฏิบัติงาน จากการศึกษาพบว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$) เรียงลำดับจากด้านการเตรียมการของครู ด้านปฏิบัติการพบกลุ่มและด้านการเตรียมตัวของนักศึกษา ดังนี้คือ

2.1 ด้านการเตรียมการของครู พบว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อข้อที่อยู่ในระดับสูงสุด คือ การขาดความรู้เรื่องการใช้อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) รองลงมา คือ การจัดหาชุดในรายวิชาที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ออกอากาศ ($\bar{X} = 3.55$)

2.2 ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา พบว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีปัญหาโดยรวมในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อข้อที่อยู่ในระดับสูงสุด คือ การขาดความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการพบกลุ่มด้วยรายการโทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) รองลงมาคือ การจดประเด็นที่สำคัญ ๆ หรือกิจกรรมตามรายการโทรทัศน์กำหนด ($\bar{X} = 3.02$)

2.3 ด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับสูงสุด คือ การขาดช่างเทคนิคในการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมา คือ ขาดความสะดวกในเรื่องสถานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.11$)

3. การเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีดังนี้

3.1 เพศต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

3.2 อายุต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันโดยรวม ส่วนรายด้าน ด้านการเตรียมการของครู ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับ 35-50 ปี และอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุ 50 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3.3 ระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันโดยรวม ส่วนรายด้าน ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา ครูประจำกลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3.4 ประสบการณ์การสอนต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

3.5 การผ่านการอบรมหรือไม่ได้รับการอบรม พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากคำถามปลายเปิด

พบว่ามีปัญหาด้านการใช้และการเก็บรักษาชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมมากที่สุด นอกจากนี้ได้รับตารางออกอากาศซ้ำ ขาดการวางแผนการพบกลุ่ม ขาดเอกสารแบบเรียนสถานที่พบกลุ่มไม่สะดวก มีเวลาพบกลุ่มน้อยและความชัดเจนในการรับสัญญาณดาวเทียม

ส่วนข้อเสนอแนะ ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดคู่มือครู สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้พอเพียงมากที่สุด นอกจากนี้ควรอบรมครูเกี่ยวกับการใช้และบำรุงรักษาชุดอุปกรณ์รับสัญญาณ ควรมีการเตรียมตัวนักศึกษา ก่อนชมรายการโทรทัศน์ หลังชมรายการโทรทัศน์ควรสรุปเนื้อหาและควรจัดหาสถานที่พบกลุ่มได้สะดวก

การอภิปรายผล

จากการศึกษาต้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จังหวัดศรีสะเกษ ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำประเด็นต่าง ๆ มาอภิปราย ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัญหาในการดำเนินงาน

พบว่า ครูประจำกลุ่ม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูประจำกลุ่มทางไกล ส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนทางไกล เป็นอย่างดี เนื่องจากได้รับการฝึกฝนอบรม จากผู้เกี่ยวข้อง และได้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จึงสามารถปฏิบัติงานได้โดยมีปัญหากการปฏิบัติงานไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับรายงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ การทดลองการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2/2539 ซึ่งระบุว่า ปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้การดำเนินงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในภารกิจที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงชัย สุทธิพันธ์ (2537:197) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มทางไกลว่า มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลางทุกด้าน

ปัญหาด้านการเตรียมการของครู ซึ่งมีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาน้อยจำนวน 2 ข้อ คือ การเตรียมกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน ($\bar{X} = 2.56$) และการประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนให้นักศึกษาได้ทราบทันต่อเหตุการณ์ ($\bar{X} = 2.61$) ซึ่งน่าจะเป็นเพราะครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับ

ปริญญาตรี หรือสูงกว่าจึงมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้งมีประสบการณ์ในการดำเนินการพบกลุ่มมาเป็นระยะเวลานาน จึงมีความชำนาญในด้านการเตรียมการของครู อีกทั้ง ครูประจำกลุ่มบางส่วน ปฏิบัติหน้าที่การสอนอยู่ในระบบโรงเรียนอยู่แล้ว จึงมีประสบการณ์ ในการเตรียมตัวครู เพื่อทำหน้าที่สมบูรณ์ และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนระดับจังหวัดก็ได้ให้การอบรมเกี่ยวกับการเตรียมตัวครูในการพบกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมตามหน้าที่อยู่แล้ว จึงมีปัญหากการดำเนินการไม่มากนัก ส่วนในข้อที่มีปัญหาระดับมากจำนวน 2 ข้อ คือ ขาดความรู้เรื่องการใช้อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม ($\bar{X} = 3.60$) นั้น น่าจะมาจากสาเหตุที่อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมเป็นอุปกรณ์ชนิดใหม่มีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งปกติต้องใช้ช่างเทคนิคที่ชำนาญในการปรับเครื่องรับให้สมบูรณ์ แต่ครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ด้านอิเล็กทรอนิกส์ และได้รับการอบรม เพียงวิธีการใช้งานเบื้องต้นเท่านั้น เมื่อประสบปัญหา อาทิ อุปกรณ์ไม่สามารถรับสัญญาณภาพ เสียงได้ตามปกติก็ไม่สามารถปรับเครื่องรับได้ทำให้ไม่สามารถรับสัญญาณพบกลุ่มได้ หรือ เนื่องจากภูมิประเทศบางแห่งไม่เอื้อต่อการรับสัญญาณโดยเฉพาะเมื่อมีสภาพความแปรปรวนนอกจากนี้คือ ปัญหาการจัดหาชุดวิชาในรายวิชาที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ออกอากาศ ($\bar{X} = 3.55$) เป็นปัญหาที่อยู่นอกเหนือความสามารถของครูประจำกลุ่มที่จะจัดหาได้อาจเนื่องจาก ปัญหาการเลือกลงทะเบียนรายวิชาของนักศึกษา ที่มีความแตกต่างกันออกไป และนักศึกษาสามารถเลือกลงทะเบียนรายวิชาใด ๆ ก็ได้ภาคเรียนละ 3 วิชา จึงทำให้มีรายวิชาหลากหลายในการจัดการให้พบกลุ่มได้

ปัญหาด้านการเตรียมตัวของนักศึกษา ประจำกลุ่มมีความเห็นโดยรวมว่ามีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$) เช่นกัน ซึ่งก็น่าจะมีเหตุผลมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่ มีความรับผิดชอบ ต่อการพบกลุ่มซึ่งจะมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนของนักศึกษา และครูประจำกลุ่มคงจะได้ทำความเข้าใจ ซึ่งแจ้งถึงความสำคัญในการพบกลุ่ม เป็นอย่างดี จึงมีข้อที่เป็นปัญหาระดับน้อยจำนวนถึง 6 ข้อ เช่น การปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อชี้แจงการเรียนการสอน การแจ้งวันเวลา และสถานที่พบกลุ่มให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า การชี้แจงจุดมุ่งหมายในการชมรายการโทรทัศน์ การย้ำประเด็นที่นักศึกษาต้องเรียนรู้ การแนะนำนักศึกษาให้หาความรู้เพิ่มเติมจากคู่มือเรียนและการมอบหมายให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดและค้นคว้าเพิ่มเติม ส่วนข้อที่ยังเป็นปัญหาระดับปานกลางที่ครูประจำกลุ่มและนักศึกษา สามารถร่วมห็นวางแผนให้ลดสภาพปัญหาลงได้อันจะก่อให้เกิดการพบกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบและตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมตัวของทั้งครูประจำกลุ่มและนักศึกษาเอง เนื่องจากการชมรายการโทรทัศน์นั้น เมื่อ ขาดการเตรียมตัวก็อาจจะไม่ทราบว่า จะมีรายการหรือเนื้อหาให้การนำเสนออย่างไร หรือขณะชมรายการขาดความตั้งใจ ในการรับชมก็ไม่เข้าใจในเนื้อหา อีกทั้งการ

จดจำประเด็นสำคัญ ๆ ทำให้นักศึกษามัวพะวงแต่การจดซึ่งอาจพลาดเนื้อหาที่จำเป็นและมีความสำคัญไป

ปัญหาด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม ครูประจำกลุ่มมีความเห็นโดยรวมว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$) ซึ่งน่าจะมาจาก ครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการจัดการพบกลุ่มนักศึกษาอยู่แล้ว แม้ว่าการพบกลุ่มเพื่อชมรายการทางโทรทัศน์ที่รับสัญญาณผ่านดาวเทียมจะเพิ่งเริ่มดำเนินการได้ไม่นานแต่กรมการศึกษานอกโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้การอบรมแนะนำแก่ครูประจำกลุ่มในการปฏิบัติการพบกลุ่ม ซึ่งมีข้อที่มีปัญหาในระดับน้อย 3 ข้อ คือ การนำเข้าสู่บทเรียนแนะนำวัตถุประสงค์กระบวนการสอน การสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง และสนุกสนาน เพื่อให้กลุ่มทำงานได้ดี รวมทั้งเนื้อหาที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน ซึ่งนั่นคือ ผลจากการที่ครูประจำกลุ่มได้ศึกษา เนื้อหารายวิชาที่จะออกอากาศมาล่วงหน้า ซึ่งทราบวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชาที่นักศึกษาจำเป็นต้องมีพื้นฐานมาก่อน รวมทั้งครูประจำกลุ่มทราบดีว่าบรรยากาศในสถานที่พบกลุ่มมีผลต่อการรับชม และความเข้าใจของนักศึกษาจึงพยายามสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมที่สุด ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียน (ม.ป.ป.: 6-57) ได้กำหนดกระบวนการของกลุ่มเพื่อชมรายการโทรทัศน์ จะใช้เวลาหมวดวิชาละ 50 วินาที โดยเป็นขั้นเตรียมความพร้อมก่อนชมรายการประมาณ 10 นาที ขั้นศึกษาจากรายการโทรทัศน์ 15 - 20 นาที และขั้นหลังชมรายการ 10 - 15 นาที

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงาน ของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในด้านต่าง ๆ พบว่า

2.1 ด้านเพศ ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงาน การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งโดยรวมและรายด้านซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้จะมีสาเหตุมาจากครูประจำกลุ่มทั้งเพศชายและหญิง มีจำนวนไม่แตกต่างกัน และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ ในกระบวนการจัดการศึกษาทางไกล โดยผ่านการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533:50) ซึ่งทำให้มีปัญหาดังกล่าวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกิจ ประกอบผล (2532:138) ที่ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัคร เติมนสอนการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครูอาสาสมัคร เติมนสอนการศึกษานอกโรงเรียนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาด้านการสอน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ และปัญหาด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของทรงศรี วีระรังษิยาภรณ์ (2535:124) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ในการดำเนินงานการศึกษาพื้นฐานมัธยมชุมชน

ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนที่มีเพศต่างกัน ปฏิบัติงานการศึกษาพื้นฐานมัธยมชุมชนด้านกระบวนการเรียน การสอน และด้านการ ประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จำนวนอายุ ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงาน ของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้ง 3 กลุ่มอายุ ได้รับการอบรมในการปฏิบัติงานก็ไม่แตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาไม่แตกต่าง กัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุษา เทียนทอง (2530 ; บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาลักษณะ การจัดกิจกรรมพบกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่เปิดเสร็จ ระดับ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ในภาคกลาง พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่างกันมีลักษณะการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มไม่แตกต่างกัน และ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538:9) ได้กล่าวว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนมี พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน มีศักยภาพที่จะสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งทำให้มีปัญหาไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมนึก ชาติทอง (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มทางไกลและนักศึกษาทางไกล ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ทางด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ประจำกลุ่มในภาคกลางพบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุ 35 ปีขึ้นไป มี ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของทรงชัย สุทธิพันธ์ (2537:บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาการ ปฏิบัติงาน ของครูประจำกลุ่มทางไกลในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ครูประจำกลุ่มทางไกล ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ และหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับ มอบหมายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ด้านระดับการศึกษา ครูประจำกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของ ครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาผ่านดาวเทียม โดยรวมไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ครูประจำกลุ่ม ทุกคนแม้จะมีระดับการศึกษาต่างกันแต่ ก็มีประสบการณ์ในการสอนและการพบกลุ่มมานาน ตลอดจนได้รับการฝึกอบรมการดำเนินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งทำให้มี ปัญหาด้านการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ทรงเดช โคตรสิน (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาความต้องการในการปฏิบัติงานของ บุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า บุคลากรศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป มีปัญหา ความต้องการในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุ กิจ ประกอบผล

(2532 : 139) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครูอาสาสมัครเดินสอนรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ด้านประสพการณ์ ในการปฏิบัติงาน/ครูประจำกลุ่ม การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ที่มีประสพการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน ของครูประจำกลุ่มโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากครูประจำกลุ่ม ปฏิบัติงานด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมคล้ายคลึงกัน และเริ่มกิจกรรมพบกลุ่มโดยให้นักศึกษารับชมรายการโทรทัศน์ พร้อม ๆ กัน แม้ว่าครูประจำกลุ่มจะมีประสพการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกล แบบอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทรงชัย สุทธิพันธ์ (2537 : 203) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มทางไกล ที่มีประสพการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านต่าง ๆ และงานที่รับมอบหมาย ไม่แตกต่างกันและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉลาด จันทรมบัติ (2527 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 4 หมวตวิชาวาสเสริมประสพการณ์ชีวิต ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ครูการศึกษาผู้ใหญ่ที่มีประสพการณ์ต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มานพ เสาวกุล (2529 : 53) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของครูประจำกลุ่มทางไกลแบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ในภาคเหนือ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีระยะเวลาที่เป็นครูประจำกลุ่มต่างกัน ประสพปัญหาทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ด้านการผ่านการอบรม ครูประจำกลุ่มทางไกลที่เคยผ่านการอบรมการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และไม่เคยรับการอบรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุมาจากการฝึกอบรมที่มีระยะเวลาเพียง 1 วัน และเป็นวิธีการใช้ชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับการอบรม ก็จะได้รับเอกสารนำไปศึกษาวิธีการ และแนวปฏิบัติได้เช่นกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่เพิ่มเติมจากแบบสอบถาม ส่วนมากจะให้ความคิดเห็นเรื่อง การใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ มีปัญหาด้านอิเล็กทรอนิกส์ และเมื่อมีปัญหา

ในการใช้ภาพถ่ายคนช่างเทคนิคที่จะช่วยแก้ไขการใช้การได้ทันการพบกลุ่ม นอกจากนี้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสะดวกในการใช้สถานที่พบกลุ่มเนื่องจาก ชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมเป็น ชุดที่ติดตั้งกับที่เคลื่อนย้ายไม่สะดวกและเป็นพัสดุครุภัณฑ์ของราชการที่มีราคาแพง จึงต้องมีการเก็บรักษาเพื่อความปลอดภัยและอยู่ในสภาพดี จึงมีปัญหาด้านการเปิดใช้และการเก็บรักษา อีกทั้งความไม่ชัดของภาพ และเสียงเนื่องจาก สถานที่พบกลุ่มอยู่ในสภาพภูมิประเทศที่ไม่สามารถรับสัญญาณและเสียงได้ดี หรืออาจจากสาเหตุประสิทธิภาพของเครื่องรับสัญญาณ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ได้พบว่า ครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในจังหวัดศรีสะเกษ มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีปัญหาด้านการใช้ชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมและขาดแคลนคู่มือครูและสื่อการเรียนการสอน ซึ่งขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 ระดับกรมการศึกษาออกโรงเรียน ควรจัดทำคู่มือวิธีใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม รวมทั้งกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่เทคนิคเกี่ยวกับการปรับจูนเครื่องรับสัญญาณดาวเทียมให้ใช้ได้ทุกสภาพภูมิประเทศ และควรปรับปรุงชุดอุปกรณ์รับสัญญาณให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ใช้งานได้สะดวก บำรุงรักษา หรือ เคลื่อนย้ายได้ง่าย

1.2 ระดับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ควรรวบรวมปัญหาการใช้ชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมเพื่อรายงานหน่วยเหนือ จึงให้มีเจ้าหน้าที่เทคนิคการใช้ชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมและพิจารณาเปลี่ยนจุดติดตั้งชุดอุปกรณ์ในจุดที่รับภาพและเสียงได้ไม่ชัดเจน นอกจากนี้ควรสำรวจและจัดคู่มือครูและสื่อการเรียนการสอนให้พอเพียงกับจำนวนครู และนักศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยปัญหาด้านอื่น ๆ ของครูประจำกลุ่มการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

2.2 ควรมีการวิจัย ติดตาม ประเมินผลการใช้ชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม

2.3 ควรมีการวิจัยผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาที่ใช้วิธีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

2.4 ควรมีการวิจัยปัญหาการใช้ชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมของนักศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษาทางไกลไทยคม, ศูนย์. การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2538.
- _____. คู่มือการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม, (อัคราเนนา)
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. คู่มือการดำเนินงานการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม; กรุงเทพฯ : บริษัท คอมโซน จำกัด, ม.ป.ป.
- _____. โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2538.
- _____. เทคโนโลยีดาวเทียมเพื่อการศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : บริษัท คอมโซน จำกัด, ม.ป.ป.
- _____. "นโยบายการศึกษา," ใน ที่ระลึกวันการศึกษานอกโรงเรียน 8 กันยายน 2538. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538.
- _____. รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การทดลองการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่2/2539. กรุงเทพฯ: บริษัทยูไนเต็ด เอ็กซ์โป จำกัด.
- _____. รายงานการวิจัย เรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, ม.ป.ป.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. ปรัชญาการศึกษานอกระบบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2536.
- โกศล ชูช่วย. "ดาวเทียมเพื่อการศึกษา," การศึกษาผ่านดาวเทียม. 3 : 35-36 ; กุมภาพันธ์ 2538.
- ฉลาด จันทรสมบัติ. ศึกษาพฤติกรรมการสอนครูการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 4 หมอวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในจังหวัดมหาสารคาม. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527 อัคราเนนา.
- ชัยกุล ถนอมสิงห์. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ประเภททางไกลผ่านดาวเทียมในจังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2538. โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน.

ชัยยศ อิ่มสุวรรณ. "นักศึกษาทางไกลเรียนแบบเก่าไม่ได้แล้ว," การศึกษาผ่านดาวเทียม.
2 : 46 ; มกราคม 2538.

เชาวน์ ณ ศิลวันต์. "สารจากประธานมูลนิธิไทยคม," การศึกษาผ่านดาวเทียม. 1 : 4; ธันวาคม
2537.

เชียรศรี วิวัชศิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

ทรงชัย สุธัมพันธ์. ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มทางไกลในจังหวัดสมุทรปราการ.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2537.
อัสสำเนา

ทรงเดช โคตรสิน. ศึกษาปัญหาความต้องการในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2532. อัสสำเนา

ทรงศรี วิริยะรังษิยากรณ์. ความคิดเห็นของครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนในการ
ดำเนินการการศึกษาพื้นฐานมัธยมชุมชนของกรมการศึกษาออกโรงเรียน.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2535.
อัสสำเนา.

ธนิต บุญประเสริฐ. การศึกษาความสนใจของประชาชนในการรับชมรายการโทรทัศน์เพื่อการ
ศึกษาช่อง 11. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530.

นพมาศ ชีวเวดิน. "การปฏิสัมพันธ์ในระบบการศึกษาทางไกล," การศึกษาผ่านดาวเทียม.
6 : 49 ; พฤษภาคม 2538.

_____. "ศักยภาพของการศึกษาระบบทางไกล," การศึกษาผ่านดาวเทียม. 4 : 30
; มีนาคม 2538.

นิภา มีทองคำ. "ดาวเทียมพัฒนาเครือข่ายการสื่อสารของชาติ," จันทร์เกษมสาร. 7 :
67- 95 ; มกราคม-มิถุนายน 2537.

นิลัย โรจนโพธิ์. พฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ตามทรรศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่
แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3-4 ในจังหวัดอุดรธานี ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 2537 อัสสำเนา.

- ไฉญจพร ใช้เทียมศิลป์. บทบาทที่คาดหวังและปฏิบัติงานจริงของครูผู้ใหญ่วัยเบ็ดเสร็จ ระดับ 3-4 ตามทฤษฎีของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และ นักศึกษาผู้ใหญ่ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- พวงรัตน์ มณีนรัตน์. วิธีการทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล,
2531.
- มานพ เสวกกุล. การศึกษาปัญหาและความต้องการของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ในเขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศม .
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- รุ่ง แก้วแดง. "สารของอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน," การศึกษาด้านดาวเทียม. 1 : 6 ;
ธันวาคม 2538.
- รังสรรค์ วงษ์สุวรรณ. โลกของการรับสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม. ม.ป.ป. หน้า 1-9.
- เรณู หอมดี. ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ. ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2,
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทวีกิจการพิมพ์, 2524.
- วิจิตร กักตื้อตัน. สรุปผลการประชุมสัมมนานักการศึกษาทางไกลและผู้เกี่ยวข้องครั้งที่ 1 :
แนวโน้มการศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2530.
- วิจิตร ศรีอำน. การศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.
- วิเชียร ประดับการ. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- วิรัช กุมุทมาศ. "การแนะนำการศึกษานอกโรงเรียน," ในรวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน. หน้า 256. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.
- ศุภร ศรีแสน. การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2521.
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ. ประชุมชี้แจงผู้บริหารและผู้นำดำเนินการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ , 2540.
- สนอง ฉินนานนท์. "ดาวเทียมเพื่อการสื่อสารและการศึกษา," การศึกษาด้านดาวเทียม 1 : 14-15 ; ธันวาคม 2537.

- _____ . "สื่อประสมกับการจัดการศึกษาทางไกลไทยคม," การศึกษาผ่านดาวเทียม 1 : 17 ; ธันวาคม 2538.
- _____ . "โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม," การศึกษาผ่านดาวเทียม 5: 62 ; เมษายน 2538.
- _____ . "ดาวเทียมเพื่อการสื่อสารและการศึกษา," การศึกษาผ่านดาวเทียม 2 : 46 ; มกราคม 2538.
- สมนึก ธาตุทอง. ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มและนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อุดສຳເນາ .
- สัมพันธ์ ทองสมัคร. "สารจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ," การศึกษาผ่านดาวเทียม 1 : 5 ; ธันวาคม 2538.
- สุกิจ ประกอบผล. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2538. อุดສຳເນາ .
- สุนทร พรหมรัตนพงษ์. ที่ระลึกวันการศึกษานอกโรงเรียน 8 กันยายน 2538. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- _____ . จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อุดສຳເນາ .
- สุภาพ วาดเขียน. เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ ลักษณะที่ดี ชนิด และวิธีหาคุณภาพ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. การปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ ศศ. ม . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529. อุดສຳເນາ .
- เสาวนีย์ เลวลัย. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน . กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อุดສຳເນາ .

อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. "การสื่อสารผ่านดาวเทียมกับการประเมินความต้องการและความพร้อมทางการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม." การศึกษาผ่านดาวเทียม, 4 : 39 ; มีนาคม 2538.

อุษา เทียนทอง. ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ในเขตภาคกลาง. ปริญญาโท กศม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา .

Alderfer, Clayton P. "An Empirical Test of a New Theory of Human Need," Organizational and Behavior and Human Performance, 4, 1969 Quoted in vilton,

Charles R. Human Behavior in Organization. (Three Level Behavior) Englewood Cliffs Prentice - Hall, Inc., 1981.

Knowles, Malcolm S. The Modern Practice of Adult Education : Andragogy versus Pedagogy. New York : Asssocation Press, 1791, pp" 47-49.

Maslow, A.H. 1954, Motivation and Personality. New York:Harper and Brother 1954.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ร.ศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์	อาจารย์ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ร.ศ. เสาวนีย์ เลวลย์	หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. นางวิลาวัลย์ ศรีศิลป์	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดศรีสะเกษ
4. นายเรืองเวทย์ แสงรัตนา	อาจารย์ 3 ระดับ 8
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี
5. นายสถิตย์ วงษาวัต	หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

ภาคผนวก ข.

หนังสือติดต่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

สำเนา

ที่ ทม 1007/5454

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 พฤศจิกายน 2540

เรื่อง ขอดความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววรรณ เทพพิพิธ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
จังหวัดศรีสะเกษ

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธาน

รศ.ดร.เสาวนีย์ เสวลิย์ กรรมการ

สิ่งที่นิตของความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ นายเรืองเวทย์ แสงรัตน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
สอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ สุรภูมิ ปัดไธสง

(ผศ.สุรภูมิ ปัดไธสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

สำเนา

ที่ ทม 1007/5456

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 พฤศจิกายน 2540

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวรรณี เทพพิพิธ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญา นิพนธ์ เรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม จังหวัดศรีสะเกษ

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธาน

รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลัย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตของความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญท่านและ นายสถิตย์ วงษาดี เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ สุรวุฒิ ปัดไธสง
(ผศ.สุรวุฒิ ปัดไธสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวางแผนและพัฒนา
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

สำเนา

ที่ ทม 1007/5433

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 พฤศจิกายน 2540

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววรรณ เทพพิพิธ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปฏิญานพนธ์ เรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จังหวัดศรีสะเกษ

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

ประธาน

รศ.ดร.เสาวนีย์ เสวล์ย์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตของความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดศรีสะเกษ ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2540 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปฏิญานพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ สุรุจ ภัตไชสง

(ผศ.สุรุจ ภัตไชสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

สำเนา

ที่ ศธ 0476/1683

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ
ถนนวันลูกเสือ อำเภอเมืองฯ 33000

17 พฤศจิกายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามงานวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาววรรณิ เทพพิพิธ อาจารย์ 2 ระดับ 6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดศรีสะเกษ ได้เข้าศึกษาในหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่
ภาควิชา

การศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำ
กลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ”

เพื่อให้ได้ข้อมูลในเรื่องดังกล่าวและสามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างครบถ้วน
สมบูรณ์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษต่อ
ไป ฉะนั้น ใครขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามและขอความกรุณาส่งกลับคืนตามที่อยู่ท่าน
หลังแบบสอบถามนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี ขอ
ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ วิลาวัณย์ ศรีศิลป์
(นางวิลาวัณย์ ศรีศิลป์)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ

ฝ่ายบริหาร

โทร/โทรสาร (045) 612601

ภาคผนวก ค.

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง

การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่ม
เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ

- คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษา
ทางไกลผ่านดาวเทียมด้านการเตรียมการของครู ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา และ
ด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ซึ่งตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 35 ปี

() 35 - 50 ปี

() สูงกว่า 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์การสอนทางไกล

() น้อยกว่า 2 ปี

() 2 - 4 ปี

() มากกว่า 4 ปี

5. การอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

() เคย

() ไม่เคย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการเตรียมการของครู ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา และด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ที่ตรงกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานของท่านมากที่สุด ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

มีปัญหามากที่สุด	มีน้ำหนักเท่ากับ	5	คะแนน
มีปัญหามาก	มีน้ำหนักเท่ากับ	4	คะแนน
มีปัญหาปานกลาง	มีน้ำหนักเท่ากับ	3	คะแนน
มีปัญหาน้อยที่สุด	มีน้ำหนักเท่ากับ	2	คะแนน
มีปัญหาน้อยที่สุด	มีน้ำหนักเท่ากับ	1	คะแนน

ข้อ	ข้อความ	ระดับปัญหา				
		ปัญหา มากที่สุด 5	ปัญหา มาก 4	ปัญหา ปาน กลาง 3	ปัญหา น้อย 2	ปัญหา น้อยที่ สุด 1
	<u>ด้านการเตรียมการของครู</u> 1. การตรวจสอบจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน 2. การวางแผนการพบกลุ่มให้สอดคล้องกับตารางออกอากาศ 3. การศึกษารายละเอียดของชุดวิชาที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ออกอากาศ 4. การจัดหาชุดวิชาในรายวิชาที่จะทำการสอนให้ครบทุกชุด 5. การหมุนเวียนการเข้ารับชมรายการโทรทัศน์กับครูประจำกลุ่มคนอื่น 6. การให้เวลาสำหรับการพบกลุ่ม 7. การบันทึกพฤติกรรมนักศึกษาขณะดูรายการโทรทัศน์ 8. การศึกษาคู่มือออกอากาศ 9. การเตรียมกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน 10. การนำวัสดุในท้องถิ่นมาผลิตเป็นเอกสารอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน 11. การเก็บรักษาอุปกรณ์ไม่เป็นระบบต่อการใช้ 12. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนให้นักศึกษาได้ทราบ ท้นต่อเหตุการณ์ 13. การขาดความถนัดในหมวดวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับปัญหา				
		ปัญหา มากที่สุด 5	ปัญหา มาก 4	ปัญหา ปาน กลาง 3	ปัญหา น้อย 2	ปัญหา น้อยที่ สุด 1
14.	การวางแผนเรื่องการใช้สถานที่ชมรายการโทรทัศน์					
15.	การจัดทำแผนพบกลุ่มรายสัปดาห์					
16.	การจัดหาสื่อ / อุปกรณ์ ที่จะใช้ตามแผนการพบกลุ่ม					
17.	การตรวจสอบสื่อทุกประเภทในชุดวิชาก่อนดำเนินการสอน					
18.	การขาดความรู้เรื่องการใช้อุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม					
19.	สถานที่พบกลุ่มอยู่ห่างไกลจุดติดตั้งชุดอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม					
20.	การจัดสถานที่พบกลุ่มโต๊ะ เก้าอี้ไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
	<u>ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา</u>					
1.	การปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อชี้แจงการเรียนการสอน					
2.	การมอบหมายให้นักศึกษาศึกษาเอกสารชุดวิชาด้วยตนเอง					
3.	การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพบกลุ่มรายสัปดาห์					
4.	การแจ้งวัน เวลาและสถานที่การพบกลุ่มให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า					

ข้อ	ข้อความ	ระดับปัญหา				
		ปัญหา มากที่สุด 5	ปัญหา มาก 4	ปัญหา ปาน กลาง 3	ปัญหา น้อย 2	ปัญหา น้อยที่ สุด 1
5.	การขาดความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการ					
6.	พบกลุ่มด้วยรายการโทรทัศน์					
7.	การท้าทายสอบถามความพร้อมของนักศึกษา					
8.	ก่อนชมรายการโทรทัศน์					
9.	การสนทนา / ทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายการที่					
10.	จะนำเสนอ					
11.	การชี้แจงจุดมุ่งหมายในการชมรายการ					
12.	โทรทัศน์					
13.	การย้ำประเด็นที่นักศึกษาต้องเรียนรู้					
14.	การแนะนำนักศึกษาให้หาความรู้เพิ่มเติมจาก					
15.	คู่มือเรียน					
16.	การมอบหมายให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด					
17.	การปฏิบัติตัวของนักศึกษาในระหว่างเรียน					
	ทางไกลผ่านดาวเทียมและการพบกลุ่ม					
	การแนะนำหนังสือ เอกสารที่มีไว้บริการแก่					
	นักศึกษา					
	การให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรม					
	พบกลุ่มของนักศึกษา					
	การวางแผนการพบกลุ่มระหว่างครูประจำกลุ่ม					
	กับนักศึกษา					
	การชมรายการโทรทัศน์ไปพร้อม ๆ กัน ของ					
	ครูประจำกลุ่มและนักศึกษา					
	การติดตามชมรายการโทรทัศน์อย่างตั้งใจของ					
	ครูประจำกลุ่มและนักศึกษา					

ข้อ	ข้อความ	ระดับปัญหา				
		ปัญหา มากที่สุด 5	ปัญหา มาก 4	ปัญหา ปาน กลาง 3	ปัญหา น้อย 2	ปัญหา น้อยที่ สุด 1
18.	การจดประเด็นที่สำคัญ ๆ หรือทำกิจกรรมตามที่รายการโทรทัศน์กำหนด					
19.	การมอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ					
20.	การแนะนำและให้ข้อมูลแก่นักศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในอนาคต					
	<u>ด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม</u>					
1.	การนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำวัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน					
2.	การสรุปบทเรียนจากรายการโทรทัศน์					
3.	การสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองและสนุกสนานเพื่อให้กลุ่มทำงานได้อย่างดี					
4.	การสำรวจวัสดุ อุปกรณ์เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมกลุ่ม					
5.	การประสานงานการใช้ทรัพยากรและวิทยาการท้องถิ่นในการพบกลุ่ม					
6.	การขาดความสะอาดในเรื่องสถานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม					
7.	การขาดความเข้าใจจิตวิทยาและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่					
8.	ความสามารถในการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง					

ข้อ	ข้อความ	ระดับปัญหา				
		ปัญหา มากที่สุด 5	ปัญหา มาก 4	ปัญหา ปาน กลาง 3	ปัญหา น้อย 2	ปัญหา น้อยที่ สุด 1
9.	การใช้กระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียนรู้จักแสดงความคิดเห็น					
10.	การรับสัญญาณภาพและเสียงขัดข้องระหว่างการชมรายการโทรทัศน์					
11.	นักศึกษาไม่สนใจชมรายการโทรทัศน์					
12.	รายการโทรทัศน์ไม่ตรงตามตารางออกอากาศ					
13.	เนื้อหาที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียน					
14.	การแนะนำให้ผู้เรียนใช้ข้อมูลด้านวิชาการสังคมและข้อมูลส่วนตัวในการอภิปราย					
15.	การสรุปประเด็นที่ให้นักศึกษาอภิปราย					
16.	การมีระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มน้อยเกินไป					
17.	การขาดความเข้าใจในวิธีการวัดผล / ประเมินผล					
18.	การทำคะแนนระหว่างภาคเรียนของนักศึกษา					
19.	การไม่ได้เข้ารับการอบรมก่อนลงมือปฏิบัติการสอน					
20.	การขาดเทคนิคในการตรวจข้อมวัสดุอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

คำชี้แจง ในการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ท่านมีข้อคิดเห็น
และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม อย่างไรบ้าง ถ้ามีโปรดให้รายละเอียด โดยเขียนในช่องว่าง
ข้างล่างนี้

1. ด้านการเตรียมการของครู

ความคิดเห็น

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

2. ด้านการเตรียมตัวนักศึกษา

ความคิดเห็น

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

3. ด้านปฏิบัติการพบกลุ่ม

ความคิดเห็น

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

4. อื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

วรรณิ เทพพิพิธ
ผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาววรรณิ เทพพิพิธ
วัน เดือน ปีเกิด	7 สิงหาคม 2497
สถานที่เกิด	สุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 359 หมู่ 5 ถนนวันลูกเสือ อำเภอเมืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ 33000
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 6 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดศรีสะเกษ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2515	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนอินทรพิสัย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2518	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเกษตรกรรมศรีสะเกษ
พ.ศ. 2520	ปวส.เกษตรกรรม จากวิทยาลัยเกษตรกรรมนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2525	คบ. (เกษตรกรรม) จากวิทยาลัยครูอุบลราชธานี
พ.ศ. 2540	กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกล
ผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ
ของ
วรรณี เทพพิพิธ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
มีนาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการของครู การเตรียมตัวนักศึกษา และด้านการปฏิบัติการพบกลุ่ม และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในการปฏิบัติงาน โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนทางไกล และการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อีกทั้งรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 259 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่าและคำถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าเอฟ และวิธีการของเชฟเฟ

สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานทั้งสามด้าน ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกด้าน
3. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการเตรียมตัวนักศึกษา และด้านปฏิบัติการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเตรียมตัวนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเตรียมการของครู และด้านการปฏิบัติการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่มีประสบการณ์การสอนทางไกลต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
6. ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ผ่านการอบรมหรือไม่ได้รับการอบรมครูการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นและเสนอแนะว่า ควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้ และการเก็บรักษาชุดอุปกรณ์ รับสัญญาณดาวเทียมตลอดจนจัดแบบเรียน สื่ออุปกรณ์การเรียน การสอนให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา

A STUDY ON PROBLEM OF THE GROUP - TUTORS IN ORGANIZING
THE DISTANCE EDUCATION PROGRAM THROUGH
THE SATELLITE IN CHANGWAT SI SA KET

AN ABSTRACT
BY
WANNEE THEPPIPIT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakarinwirot University
March 1998

The purposes of this research were to study on problems of the group - tutors in organizing the Distance Education Program through the Satellite in Changwat Si Sa Ket Education program in three aspects :

1. to study the problems of the group - tutors in organizing the Distance Education Program through the Satellite in Si Sa Ket Province on three aspects, e.g. the preparation of the group - tutors, the readiness of the students and the activities of the group members.

2. to compare the comments of the group - tutors in organizing the distance education program through the Satellite. The variables were 1) sex 2) age 3) education level 4) experience in organizing the distance education program 5) experience pass the training course in organizing the distance education program through the Satellite.

3. to organizing the recommendation of the distance education program through the Satellite group - tutors.

The sample group was the group - tutors in organizing the distance education program through the Satellite in Si Sa Ket Province of the semester of 2540 academic year. There were 259 group - tutors selected by stratified cluster sampling. Data were collected through the question are on rating scale and open-ended. The data was analysed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Scheffe's test.

It was found that :

1. The comments of the group - tutors on the problems in organizing the distance education program through the satellite on three aspects both as the whole and as each aspect were average.

2. The group - tutors with different sex were to have different comments on the organization of the distance education program through the Satellite on three aspects both as the whole and each aspect without any statistical significance.

3. The group - tutors with different age were not to have different comments on the organization of the distance education program through the Satellite on three aspects as the whole with any statistical significance. However, the comments on the readiness of students and group activities were different without any statistical significance.

4. The group - tutors with different education level were to have different comments as the whole without any statistical significance. However, the comments of the group - tutors on the readiness of students only were different with the statistical significance. And the tutors' comments on the preparation of the group - tutors and the group activities were different without any statistical significance.

5. The group - tutors with different experience in organizing the distance education program as the whole and as each aspect were different without any statistical significance.

6. The group - tutors with in training and without training in organizing the distance education program through the Satellite's comments as the whole and as each aspects were different without any statistical significance.

7. The commendation at the group - tutors were to organize the training on the utilization and maintenance as well as textbook and learning media to give better service to the distance education students.